

Fördjupning av översiktsplanen för Branäs

Antagen: KF 2022-04-25 § 50
Laga kraft: 2022-05-25

Torsby kommun
Värmlands Län

Omslag
Beställare

Flygfoto över Branäsberget. Foto: Branäsgruppen
Torsby Kommun

Foton:

Flygbilder: Branäsgruppen. Övriga: SBK Värmland AB

Konsult
Uppdragsansvarig
Kontakt

SBK Värmland AB
Daniel Nordholm
SBK Värmland AB
Storgatan 26
671 31 ARVIKA
tel +46 70-783 12 04

daniel@sbkvarmland.se
www.sbkvarmland.se

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
Vad är en översiktsplan?	5
Kommunens översiktsplanering	5
Koppling till övriga styrande dokument	6
Processen att ta fram en fördjupad översiktsplan	6
2. Branäs i korthet.....	7
Beskrivning av Branäsområdet	7
3. Utvecklingsstrategi.....	11
Befintliga mål och strategier som översiktsplanen bidrar till	11
Utvecklingsstrategier för mark- och vattenanvändning inom Branäs	24
4. Markanvändning.....	31
Beskrivning av markanvändningen	31
Utvecklingsområden.....	34
Riksintressen (Karta 3 A)	42
5. Värderna och hänsynstaganden.....	42
Naturvärden (Karta 3B).....	45
Friluftsvärden (Karta 3B).....	47
Kulturvärden (Karta 3C).....	49
Areella näringar (Karta 3C)	51
Miljö, hälsa och säkerhet (Karta 3D & E)	51
Samhällsviktig verksamhet (Karta 3D & E).....	57
Att tolka fördjupningen av översiktsplanen	60
Genomförandet av den fördjupade översiktsplanen	60
Anläggning, tillstånd och prövning inom planområdet	60
6. Genomförande av översiktsplanen	60
Översiktsplanens aktualitet	61
Uppföljning av fördjupningen av översiktsplanen.....	62
7. Konsekvenser och slutsatser.....	63
Sammanfattning av planens möjliga utfall.....	63
Sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivning	63
Planens samlade konsekvenser.....	64

1. Inledning

Det här dokumentet med tillhörande kartor utgör en fördjupning av Torsby kommuns översiktsplan för Branäs. Branäs skidanläggning är ett av Värmlands största besöksmål och den expansiva utvecklingen av skidturismen inom området gör att den tidigare planen för området från 1980-talet är daterad. Denna fördjupning av översiktsplanen syftar till att möjliggöra för en fortsatt långsiktigt hållbar utveckling av Branäsområdet med sikte på år 2040.

Vad är en översiktsplan?

Varje kommun ska, enligt 3 kap. plan- och bygglagen, ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen anger inriktningen för den fysiska miljöns långsiktiga utveckling och vägleder vid beslut om hur byggd miljö, mark- och vattenområden ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen kan sedan fördjupas för ett visst geografiskt område (kallat FÖP) eller inom ett specifikt tema (TÖP).

För att kunna göra en mer detaljerad redovisning av hur ett visst område bör utvecklas kan alltså en fördjupning av översiktsplanen göras (FÖP). Processen för att ta fram en FÖP och den vägledande funktionen är samma som för en kommunövergripande översiktsplan (ÖP). I den fördjupade översiktsplanen gör kommunen avvägningar mellan olika intressen. Kommunen ska redogöra för hur man förhåller sig och tar hänsyn till allmänna intressen, hur riksintressen och miljö kvalitetsnormer kommer att tillgodoses och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Ytterligare aspekter som ska ingå är hur den fysiska planeringen ska samordnas med nationella och regionala mål samt i vilka områden i strandnära lägen som dispens från strandskyddet bör kunna ges för åtgärder som bidrar till landsbygdsutveckling.

En fördjupning av översiktsplanen är endast vägledande för efterföljande beslut, inte bindande. Den juridiskt bindande regleringen av användningen av mark- och vattenområden sker genom detaljplaner, områdesbestämmelser, förhandsbesked och bygglov. Varje detaljplan ska dock redovisa hur den förhåller sig till fördjupningen av översiktsplanen och den markanvändning som föreslagits i densamma. Även förhandsbesked och bygglov bör följa intentionerna i den fördjupade översiktsplanen och på så sätt bidra till att planens syften säkerställs.

Fördjupningen av översiktsplanen beskriver avsikterna för Branäsområdets utveckling fram till år 2040. Under varje mandatperiod ska översiktsplanen ses över så att den håller sig aktuell i förhållande till utveckling och politiska ställningstaganden. Översiktsplanering är en ständigt pågående process där nya frågeställningar kontinuerligt måste hanteras och underlag aktualiseras som stöd för politiska beslut. En fördjupning av översiktsplanen gäller tillsammans med den kommunövergripande översiktsplanen och ska läsas tillsammans med denna.

Kommunens översiktsplanering

År 1987 infördes den nya Plan- och Bygglagen (PBL), där det fastslogs att alla kommuner ska ha en kommuntäckande översiktsplan. Tre år senare, i juni 1990, antog Torsby kommun sin första översiktsplan. Den gällde fram till 2010, då den ersattes av den nu gällande Översiktsplan 2010.

Utöver de två kommuntäckande översiktsplanerna har kommunen tagit fram tre tematiska tilllägg och flera fördjupningar av översiktsplanen. Det är dels en vindbruksplan som antogs 2018 och en naturvårdsplan som antogs 2010. Arbetet med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen angående områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) har också slutförts (laga kraft 2020-06-23). Fördjupningarna av översiktsplanen berör flera av kommunens orter och besöksanläggningar.

En av dessa fördjupningar av översiktsplanen gäller Branäsområdet. Planen antogs 1988 och hade som syfte att möjliggöra uppförandet av en besöksanläggning för skidåkning vintertid såväl som andra friluftaktiviteter under resten av året. I dagsläget är de utvecklingsmöjligheter som pekades ut i 1988 års fördjupning av

översiktsplanen i stort sett utnyttjade och det råder stor efterfrågan på bostadsmark inom Branäsområdet. Planen från 1988 ersätts därför av denna nya fördjupning av översiktsplanen i syfte att skapa goda förutsättningar och nya möjligheter för områdets fortsatta utveckling. Genom ytterligare satsningar kan Branäs i än högre grad bidra till att göra Värmland mer attraktivt för såväl boende som för besökare.

Koppling till övriga styrande dokument

Utöver kommunens översiktsplan finns andra styrande dokument med kopplingar till all utveckling inom kommunen. Torsby kommun har en vision till vilken det hör ett antal huvudmål och delmål. Utöver detta finns ett antal andra former av planer, policys och riktlinjer inom kommunen som hanterar olika sakfrågor. Följande pågående eller kommande planer har en koppling till den fördjupade översiktsplanens genomförande:

- Vision och mål 2020 (antagen 2012 - förlängd till 2022)
- Översiktsplan 2010 (antagen 2010)
- Naturvårdsplan för Torsby kommun (antagen 2010)
- Miljömålsprogram för hållbar utveckling (antagen 2016)
- Bostadsförsörjningsprogram (antaget 2019)
- Serviceplan (antagen 2021-02-22)
- Näringslivsstrategi 2020-2028 (antagen 2019)
- VA- översikt (antagen 2012)
- VA- policy (antagen (2014)
- VA- plan (Pågående/kommande arbete 2020/2021)

Läs mer om de gällande planerna och dess koppling till denna fördjupning av översiktsplanen på sidan 15 i detta dokument.

Processen att ta fram en fördjupad översiktsplan

En översiktsplan ska ge uttryck för den samlade bilden av kommunens fysiska utveckling och innehålla avvägningar mellan olika allmänna intressen. För att uppnå detta krävs ett deltagande av många olika aktörer. Näringsliv, statliga myndigheter, privatpersoner med flera har, utöver kommunen, viktiga roller och olika mandat i utvecklingen. Dialogarbete av olika slag är därför en viktig del av översiktsplanarbetet. I plan- och bygglagens 3 kapitel finns reglerat hur den juridiska processen för framtagandet av en översiktsplan ska gå till (se illustration nedan). Denna utgår från den demokratiska rättigheten som exempelvis kommuninvånare, verksamhetsutövare, statliga företrädare och grannkommuner har att tycka till om förslaget till en fördjupning av översiktsplan.

Inför framtagandet av detta planförslag har tidig dialog skett med länsstyrelsen och den aktör som idag driver skidanläggningen inom planområdet. I den fortsatta processen ges andra aktörer inom eller i anslutning till området tillfälle att yttra sig med förhoppning om att den färdiga planen sedan ska genomsyras av de berördas syn på Branäsområdets framtida utveckling.

Här är vi nu!

2. Branäs i korthet

Innan utvecklingsidéerna för Branäsområdet presenteras beskrivs i detta kapitel platsens historia och de förutsättningar som präglar området idag. En analys av nuläget inom det område som ska planläggas är en viktig del i att skapa en hållbar framtidsbild där utvecklingen bygger vidare på erfarenhet och kunskap kring det aktuella området.

Beskrivning av Branäsområdet

Branäs är beläget i Dalby socken i Torsby kommun, ungefär sex mil norr om Torsby tätort. Riksväg 62 och Klarälven passerar öster om området, som idag är en mycket populär destination för vildmarksturism, utförsåkning och längdskidåkning.

Branäs omnämns i skrift så tidigt som på 1500-talet. Vid 1800-talets slut beboddes byn av ungefär 120 personer som levde av jakt, jord- och skogsbruk. Timmer fraktades ned från Branäsberget längs den så kallade Korkskruvsvägen och flottades söderut på Klarälven. År 1917 gjordes reklam för den fina utsikten från toppen av Branäsberget som nåddes med hjälp av lokala guider. Men det skulle dröja över 40 år innan planerna på en besöksanläggning började gro. Då en bro över Klarälven uppfördes år 1936 blev det lättare för både Branäsbor och besökare att ta sig mellan Branäs och Ransbys service och vägar.

Under 1960-talet väcks idén att anlägga en skidbacke i området. Efter att länge ha betraktats som ett aber vid färder och transport av timmer framträdde nu det branta och 567 meter höga Branäsberget som en värdefull tillgång. Det skulle dock dröja mer än 20 år innan projektets finansiering fått en lösning. I mitten av 1980-talet tog

LO-Värmland sig an projektet och tillsammans med HSB Värmland, Länsstyrelsen i Värmland och statliga stöd kunde byggnationen till slut påbörjas. I december 1988 kunde Branäs nya vinter-sportanläggning invigas.

Under de första åren genomfördes flera stora investeringar. Under det tidiga 1990-talets svåra ekonomiska situation blev kostnaderna dock så stora att en konkurs var nära. Genom en uppgörelse med fordringsägarna skrevs dock skulderna ned kraftigt. I samband med detta övertogs Branäs besöksanläggning av HSB Värmland, som stod för driften fram till år 1999 då anläggningen köptes upp av Branäs Fritidscenter AB. Idag drivs skidanläggningen av Branäsgruppen AB.

Branäs är idag en av Sveriges mest välbesökta skidanläggningar med över 700 000 gästnätter per år. Inom området finns åtta restauranger/caféer, två sportshopar, två livsmedelsbutiker, två skiduthyrningar, en av Sveriges största skidskolor, en boendeförmedling med stugservice som hanterar ca 1 000 boendeenheter och ca 7 000 bäddar. Förutom utförs- och längdskidåkning finns aktiviteter som skoteråkning och hundspann vintertid. På sommaren finns bland annat möjligheter till cykling, vandring, kanot och resor med

egenbyggd flotte längs med Klarälven. Besöksanläggningen är mycket viktig för Branäs identitet och spelar en central roll för närområdets och regionens besöksnäring.

Befolkningsutveckling och demografisk struktur

Torsby kommun har i dag 11 626 invånare. För 20 år sedan var befolkningen i kommunen ungefär 14 000, vilket innebär en nedgång på cirka 3 400 personer under samma period. Befolkningsminskningen beror i första hand på att antalet födslar är lägre än antalet avlidna, men en del av minskningen förklaras även av större ut- än inflyttning. Enligt kommunens befolkningsprognos kommer befolkningen att fortsätta minska även i framtiden och den huvudsakliga orsaken till detta är även fortsättningsvis ett negativt födelsenetto (dvs. att antalet födslar är lägre än antalet avlidna). Andelen av befolkningen som är över 65 år gamla förväntas öka.

Inom kommunen kan en viss omflyttning ses. Huvudregeln är att människor flyttar från kommunens mindre orter och landsbygdsområden till Torsby tätort. Trots detta bor hela 60% av befolkningen fortfarande utanför Torsby tätort.

I Branäs by har antalet permanentboende minskat från 53 till 30 mellan 1991 och 2019. I det något utökade närområdet har befolkningen dock ökat stadigt under flera år och idag bor över 266 invånare inom 5 km från Branäs. Under vintersäsongen ökar befolkningen inom området kraftigt och under vintern bor det fler i Branäs än i kommunens två största tätorter Torsby och Oleby

totalt. Från december till april månad besöker cirka 400 000 personer skidanläggningen och för områdets besöksnäring väntas en årlig ökning med 5-10 % framöver.

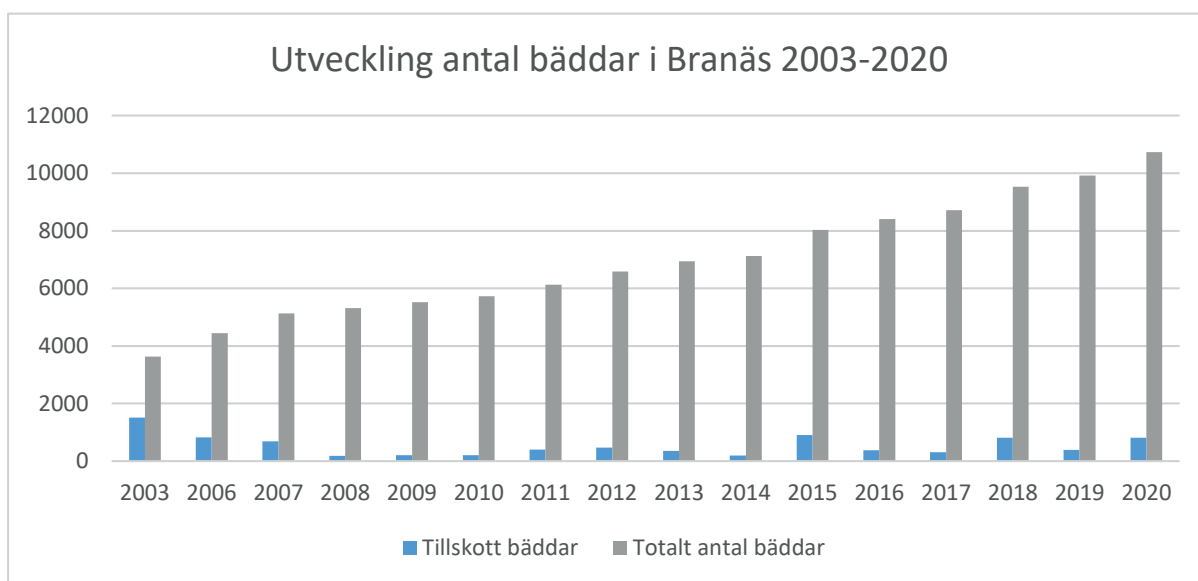
Kulturhistorisk bebyggelse

Under lång tid färdades människor med båt över Klarälven för att nå den service som var koncentrerad i Ransby på älvens östra sida. Dessa resor underlättades betydligt när Branäsbron mellan Branäs och Ransby invigdes år 1936. Den 4,5 meter breda och 95,5 meter långa bågbron blev en viktig länk mellan älvens båda sidor. Några år senare uppfördes ytterligare en bro över älven, cirka två kilometer sydöst om den första. Den nya bron är inte av kulturhistoriskt värde men utgör en direkt anslutning mellan riksväg 62 och Branäs besöksanläggning.

Bebyggelsestruktur

Branäsområdet domineras av bebyggelse för säsongsvistelse och besöksnäring. Förutom skidbacken och tillhörande verksamheter, så som skiduthyrning och sportshop, informationscenter, restauranger, barer och värmestugor, finns också en camping och ett stort antal stugor och lägenheter. Bebyggelsen är koncentrerad till Branäsberget och Branäsbyn. Öster om vägen mellan Branäsbron och Ransbybron finns viss bostadsbebyggelse med fastboende invånare.

Tillgång och efterfrågan på bostäder varierar mellan olika delar av kommunen. I Torsby tätort är efterfrågan större än tillgången på såväl småhus som lägenheter. Prisökningen på villor

Ovan: Bäddar i anslutning till skidområdet, källa Branäsgruppen

i Torsby tätort har bidragit starkt till att snittpriserna på småhus och fritidshus i kommunen nästan dubblerats sedan år 2010. Efterfrågan är dock stor också på nyproducerade villor i övriga kommunen.

I Branäs råder stark efterfrågan på befintliga fritidshus och mark för nybyggnation och som följd av detta har priserna ökat mycket kraftigt under flera års tid. I Likenäs och Ransby finns ett antal byggklara tomter för småhus.

Naturgeografisk struktur

Branäsbergets topp ligger 567 meter över havet och har en fallhöjd på 415 meter ner till dalen.

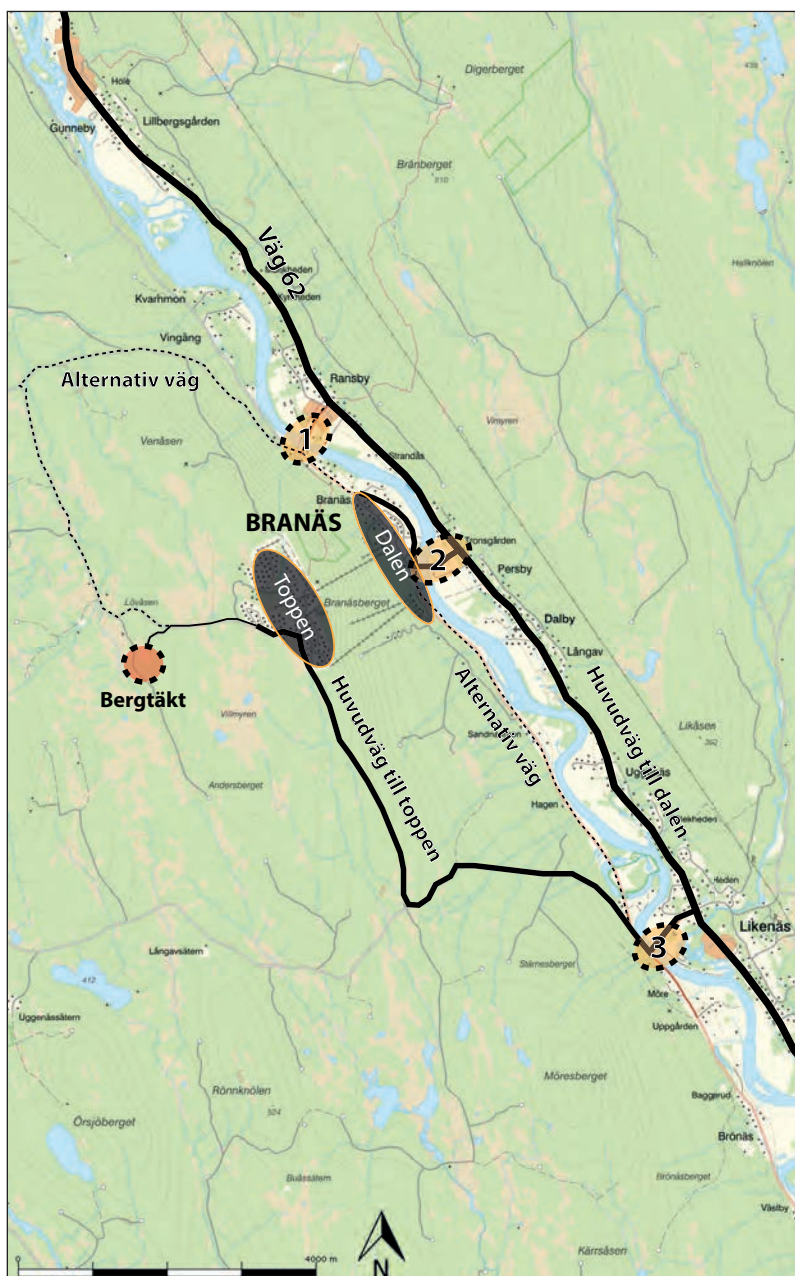
Utöver berget består landskapet av relativt flack terräng i Klarälvens dalgång, vilket gör att stor-slagna utblickar finns från många punkter på berget. Det finns sparsamt med anlagda grönytor inom bostadsområdena men i direkt anslutning till bebyggelse finns naturmark både på Branäsberget och i dalen samt längs Klarälvens strand.

Trafikstruktur

Det huvudsakliga trafikflödet till Branäs kommer från söder via riksväg 62 på östra sidan om Klarälven. För att ta sig över till Branäsområdet på västsidan finns tre olika broar. Den största mängden trafik som ska till Branäsberget passerar älven över bron vid Likenäs och fortsätter upp till

toppen på en grusväg. Vägen upp på berget har vissa problem med gungfly under tjällossning, men bedöms klara en ökad trafikmängd med kontinuerligt underhåll. Huvudvägen till dalen går via Branäsbron. Som komplement till huvudvägarna finns även en bro vid Ransby som är en viktig alternativ väg. Till toppen finns en alternativ väg från norr som har en viktig funktion för att skapa tillgänglighet för räddningstjänsten.

I dagsläget finns den största utmaningen för trafikflödet kopplat till den omfattande besöksnäringen utanför planområdet, nämligen vid matvaruaffären i Likenäs. Affären ligger i korsningen där trafiken delas mellan besökare till dalen och till toppen och många väljer att stanna vid affären för proviantering vid stugbytdagar. Detta skapar ett stopp i flödet och osäkra situationer kan uppstå vid in-/utfart samt parkering. I det fortsatta utredningsarbetet finns behov av att studera åtgärder för en säker och framkomlig anslutning vid Likenäsbron.

Till vänster:
Trafikstruktur för Branäsområdet

- 1) Ransbybron
- 2) Branäsbron
- 3) Likenäsbron

En viktig nyckelfråga för trafiksystemet i området är även att förutsättningar för en fungerande snöröjning beaktas vid anläggande av nya områden.

Servicestruktur

Närmaste ort med mer omfattande offentlig och kommersiell service finns i Likenäs, som är beläget 6 km sydöst om Branäs. Där finns bland annat byggvaruhandel, vårdcentral och apotek. Cirka 7 km nordväst om Branäs ligger Sysseleback där man hittar ett äldreboende, folktandvård, badhus, idrottshall och en grundskola. Båda orterna har bankomat, förskola, bensinstation samt matvarubutiker som också är ombud för Systembolaget. Inom Branäsområdet finns under säsong även två närlivsbutiker, på Branäsberget respektive i Branäsbyn, som båda är ombud för Apoteket. I Torsby tätort cirka 7 mil söder om Branäs finns även sjukhus och folktandvård.

Sedan mitten av 2018 driver kommunen projektet *Servicepunkter i nöd och lust* vars syfte är att säkra tillgången till grundläggande service för boende, företag och besökare på kommunens landsbygder. En kommunal serviceplan

antogs 2021-02-22, inrymmande bland annat lokalt anpassad turistinformation för kommunens servicepunkter.

Näringslivsstruktur

Inom Branäs är den stora aktören Branäsgruppen som äger och driver skidanläggningen. Tack vare den starka utvecklingen av Branäs som skidort har även andra branscher och mindre företag kunnat växa i både Stöllet, Ambjörby, Likenäs och Sysseleback. Byggbranschen har kanske haft den starkaste utvecklingen i bygden vid både utbyggnation och underhåll av området men även olika serviceföretag och annan besöksnäring har påverkats positivt.

Regionala samband

Branäs utgör ett regionalt intresse genom dess roll som en av de största besöksanläggningarna i regionen. Området pekats ut som riksintresse för friluftslivet bland annat med tanke på dess goda förutsättningar för alpin skidåkning och en fortsatt utveckling av besöksnäringen i anslutning till skidområdet är en angelägenhet för hela Värmland, hela året runt.

*Till höger:
Karta med områdets
populärnamn.*

3. Utvecklingsstrategi

I denna plan pekas en riktning ut och ramarna sätts för utvecklingen av Branäsområdet fram till 2040. En fördjupning av kommunens översiktsplan ska också relatera önskad utveckling till regionala och nationella strategier och mål. I detta kapitel beskrivs den övergripande utvecklingsinriktningen för Branäsområdet och hur Torsby kommun bedömer att fördjupningen av översiktsplanen bidrar till relevanta globala, nationella, regionala och kommunala mål.

Befintliga mål och strategier som översiktsplanen bidrar till

Innan utvecklingsstrategin för Branäs presenteras lyfts aktuella mål och strategier på global, nationell, regional och kommunal nivå som fördjupningen av översiktsplanen ska bidra till att uppnå.

Agenda 2030

Agenda 2030 är en handlingsplan för hållbar utveckling som antogs av FN:s generalförsamling 2015. Alla världens länder har skrivit under agendan och åtagit sig att arbeta med målen på nationell, regional och lokal nivå. Agendan syftar till att nå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Totalt finns 17 mål som ses i bilden nedan.

Torsby kommun har bland annat valt att arbeta med Agenda 2030 genom att implementera de globala målen i miljömålsprogrammet för hållbar

utveckling i Torsby kommun som antogs av kommunfullmäktige 2016. Utvecklingen av Branäsområdet kan även särskilt bidra till mål 3 *God hälsa och välbefinnande*, 8 *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* samt 15 *Ekosystem och biologisk mångfald*. Detta genom att skapa förutsättningar för god folkhälsa genom fysisk aktivitet, där utvecklingsförslaget särskilt lyfter in tillgängligheten för icke betalande besökare till området. Områdets fortsatta utveckling som destination är av vikt för den ekonomiska tillväxten för hela Klarälvsdalen och norra Värmland. Dock ingår i planförslaget att göra avvägningar mellan utveckling av markområdet för besöksändamål och de många naturvärden som också finns i området. Genom att inventera, undvika och även lyfta fram de värdefulla områdena bidrar planen till ökad medvetenhet om de biologiska värden som finns i området.

Nationella mål och planer

I en översiktsplan ska särskilt redovisas hur kommunens arbete med den fysiska miljön bidrar till nationella mål och planer. Det finns flertalet mål som har bäring på den fysiska miljön vi lever i. De mål och planer som denna fördjupning av Torsby kommuns översiktsplan främst anses relatera och bidra till redovisas på kommande sidor.

Nationella miljömål

Sverige har sexton miljömål som utgår från det övergripande generationsmålet. Generationsmålet lyder: *Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.*

Miljömålen lyfts i kommunens miljömålsprogram för hållbar utveckling. Fördjupningen av översiktsplanen bidrar på flera sätt, både genom utpekandet av värden som ska beaktas och bevaras vid utveckling. Läs mer om miljömålen och översiktsplanens påverkan på dessa i bifogad miljökonsekvensbeskrivning.

Nationella friluftsmål

Regeringen beslutade i december 2012 om tio nationella friluftsmål som ska bidra till ökad hälsa, naturförståelse och regional utveckling. Fördjupningen av översiktsplanen har möjlighet att peka ut en inriktning för den fysiska miljön för Branäsområdet som i hög grad kan bidra till de nationella friluftsmålen. Förslagen utvecklingsstrategi och markanvändning i denna fördjupning av översiktsplanen bedöms ligga väl i linje med målen genom exempelvis områdets grundsyfte att stärka och tillgängliggöra naturen för friluftslivet under hela året. Planen fokuserar på att synliggöra naturvärden och använda dessa som en attraktivitetsfaktor.

De nationella målen är:

1. Tillgänglig natur för alla
2. Starkt engagemang och samverkan
3. Allemansrätten
4. Tillgång till natur för friluftsliv
5. Attraktiv tätortsnära natur
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god folkhälsa
10. God kunskap om friluftslivet

Vision för Sverige 2025

Boverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en vision för Sverige 2025. Visionen baseras på en sammanställning av de nationella mål som rör samhällsplaneringen. Visionen är uppbyggd av fyra megatrender och tolv Sverigebilder. Megatrenderna är stora pågående förändringar i samhället som påverkar hela eller stora delar av världen. Trenderna påverkar oss redan nu men alla effekter märks inte än och det kan ta lång tid innan de blir tydliga. Det är viktigt att ta hänsyn till framtida effekter eftersom samhällsbyggande är en lång process med byggnader och anläggningar som kan stå i hundra år eller mer.

Boverket nämner fyra megatrender i sin vision; globalisering, digitalisering, urbanisering och ett förändrat klimat.

Sverigebilderna är en vision för var Sverige bör vara år 2025 för att nå de satta målen för ett hållbart samhälle till år 2050. De Sverigebilder som främst rör den fördjupade översiktsplanen är:

1. Utveckla småorter och glesbygd hållbart
2. Bygg hållbart
3. Gynna besöksnäringen
4. Trygga rent vatten
5. Planera långsiktigt för kortsiktiga verksamheter
6. Säkerställ framtidens elförsörjning

Ett exempel på koppling till första punkten *Utveckla småorter och glesbygd hållbart* kan ses i en av principerna för utveckling inom Branäsområdet som ges i denna plan (se sidan 24-30). Denna är *Landsbygdsutveckling i Norra Klarälvdalen*, som lyfter fram vikten av att planområdets fortsatta utveckling bland annat sker på ett sätt som ger möjligheter för att leva och bo i bygden. Principen för utveckling som lyder *En långsiktigt hållbar destinationsutveckling* stämmer även väl in på både andra, tredje och fjärde punkten. I beskrivningen av principen betonas vikten av att bland annat klimatanpassa byggnader och anläggningar, vilket gör att en koppling kan ses till andra punkten om att bygga hållbart. I principen lyfts också fram att området ska utvecklas utifrån Barnkonventionen, vilket gynnar besöksnäringen, som är punkt nummer tre. Att utveckla en långsiktigt hållbar allmän VA-anläggning inom planområdet hör också till tänkt utveckling och stämmer väl in på punkt fyra som handlar om att trygga rent vatten. I kapitel fem i denna plan behandlas olika värden och intressen samt hur

dessa ska beaktas vid planering och utveckling inom området, där lyfts frågan om elförsörjning.

Nationella arkitekturpolitiken

Regering och riksdag anser att arkitektur, form och design har avgörande betydelse i samhällsbygget eftersom den gestaltade livsmiljön påverkar alla människor i deras vardag. År 2018 antog riksdagen politiska mål för arkitektur-, form- och designområdet. Målet för arkitekturpolitiken lyder: *Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.*

Detta ska uppnås genom att:

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids
- det offentliga agerar förebildligt
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla, och
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Torsby kommun kan bidra till målet genom att i denna fördjupning av översiktsplanen beskriva en ambitionsnivå för gestaltning av ny bebyggelse inom Branäs. Dessa ambitioner framgår i kapitlet där markanvändningen inom planområdet redovisas och särskilt i de riktlinjer för detaljplaner som fastställs på sidan 33. En stor del av genomförandet av arkitekturpolitiken ligger i den mindre skalan, vid detaljplanering, bygglov och genomförande av åtgärder inom den offentliga miljön och inom kvartersmark. Det är av stor vikt att kunskap och perspektiv kring arkitektur och tillgänglighet vägs in i hela processen, vilket förslaget till FÖP Branäs bidrar med i planförslagets olika delar.

Nationella folkhälsomål

Det nationella målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Åtta målområden har formulerats för att uppnå detta:

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö

4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Den fysiska planeringen har här en viktig roll att spela i utformandet av den miljö där människor vistas. Det handlar dels om att skapa hälsofrämjande miljöer genom att göra det enkelt att färdas utan bil och skapa boende nära rekreations- och idrottsområden. Men också om att väga in de kvalitativa värdena som en omsorgsfullt utformad bebyggelse och utemiljö i alla projekt som rör den fysiska miljön. En viktig aspekt av folkhälsoarbetet som den fysiska planeringen kan bidra till är också att skapa tillit och gemenskap genom att inkludera de människor som lever på en plats i utformningen av den. Fördjupningen av översiktsplanen bidrar bland annat till detta genom att möjliggöra för ett aktivt friluftsliv för såväl boende i närområdet som för besökare nationellt och internationellt, samt boende i direkt anslutning till rekreationsområden.

Barnkonventionen

Barnkonventionen, eller FN:s konvention om barnets rättigheter som den egentligen heter, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Sverige ratificerade barnkonventionen 1990, som ett av de första länderna. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag.

Barnkonventionen innehåller bestämmelser om barns rättigheter och ska beaktas i alla beslut som berör barn. I planprocessens olika delar såsom markanvändning, bebyggelse, infrastruktur och rumslig utveckling grundläggs många av de villkor som styr barns liv. Barnperspektivet är centralt i en hållbar utveckling. Barns, ungdomars och kommande generationers behov måste alltid beaktas. Att tillgodose barns rättigheter och behov måste vara en av de mest centrala grunderna för hållbar utveckling, också inom fysisk planering.

Närheten till samhällets olika resurser samt miljöns utformning har stor påverkan på barn och ungas möjligheter att röra sig självständigt och utvecklas. Barn och unga behöver ha tillgång och tillgänglighet till service och platser för lek och

rekreation, även utan vuxnas sällskap. I varje beslut om markanvändning, bebyggelse, infrastruktur och rumslig utveckling påverkas barns livsmiljöer och framtid.

Branäs skidanläggning har som särskild inriktning att utforma området utifrån barnperspektivet och har under flera år mottagit utmärkelsen som Sveriges bästa skidanläggning för barnfamiljer av sajten barnsemester.se. Den fördjupade översiktsplanens utvecklingsstrategi lyfter fram vikten av att destinationsutvecklingen fortsatt tar barnperspektivet i beaktande ur bland annat trygghets- och tillgänglighetssynpunkt.

Regionala mål och planer

Nedan redogörs för de regionala mål och strategier som berör den fysiska miljön i Branäsområdet.

Värmlandsstrategin

Region Värmland har uppdraget att ta fram och samordna genomförandet av en regional utvecklingsstrategi - Värmlandsstrategin. Strategin ska fungera som ett paraplydokument för övriga utvecklingsplaner inom regionen och bland annat de kommunala översiktsplanerna ska förhålla sig till inriktningen som ges i den regionala strategin.

I den nya Värmlandsstrategin, som antogs 2 juni 2021, formuleras en vision för regionens utveckling: *Ett hållbart Värmland som förändrar världen.* Utifrån visionen formuleras fyra insatsområden för Värmland. De fyra områden som pekats ut som särskilt viktiga för Värmlands utveckling är:

- Förbättra livsvillkoren
- Höja kompetensen
- Utveckla attraktiva platser
- Stärka konkurrenskraften

Länstransportsplan

Region Värmland ansvarar även för att ta fram en länstransportplan som ska avse 12 år och

bland annat omfatta investeringar i statlig regional infrastruktur, åtgärder för statlig medfinansiering av kommunal infrastruktur, åtgärder som kan påverka transportefterfrågan och val av transportsätt samt åtgärder för en effektivare användning av befintlig infrastruktur. Den senaste länstransportplanen sträcker sig över åren 2018-2029. I planen finns inga direkta åtgärder som berör Branäsområdet. Planen redovisar dock att riksväg 62 ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet på regional nivå. Detta bland annat utifrån att riksväg 62 har en hög andel säsongsbaserad trafik kopplat till vinterturism.

Regional transportplan

Region Värmland ansvarar för att ta fram ett regional transportförsörjningsprogram som är ett strategiskt dokument för kollektivtrafik. Programmet ger en bild av hur kollektivtrafiken är tänkt att utvecklas. I programmet framkommer inga åtgärder för Branäsområdet.

Energi- och klimatstrategi för Värmland

Värmlands energi- och klimatstrategi har tagits fram av Länsstyrelsen Värmland och ska bidra med vägledning i förhållande till de långsiktiga klimat- och energimål som riksdagen har beslutat om.

Strategin pekar ut riktningen mot målen och vilken ambitionsnivå som krävs i det regionala arbetet för att länet ska kunna bidra till att målen uppnås. Strategin ska även främja samordning i detta arbete. Tidshorisonten för strategin är samma som för de nationella målen, det vill säga till år 2045. De centrala delarna i strategin är:

Fyra principer som fungerar som utgångspunkter och vägledning:

- Värmland tar ansvar
- Värmland tänker globalt
- Värmland använder resurser effektivt
- Värmland tar hänsyn till alla hållbarhetsaspekter

Fyra framgångsområden är områden som har prioriterats för att de bedöms vara avgörande för att nå framgång i det regionala arbetet med att

na energi- och klimatmålen. Samtidigt är det områden där det finns goda möjligheter att minska klimatpåverkan, och där det finns regional eller lokal rådighet att påverka.

De fyra framgångsområdena är:

- Fossilfria och effektiva transporter
- Robust och flexibelt energisystem
- Långsiktigt hållbart jord- och skogsbruk
- Ansvarstagande konsumtion

Kommunala mål och planer

Nedan redogörs för de kommunala mål och strategier som berör den fysiska miljön i Branäsområdet.

Kommunens vision och mål 2020

Torsby kommun har en gemensam vision som visar riktningen för all verksamhet som kommunen bedriver. För att uppnå visionen finns tre huvudmål och ett antal delmål formulerade. För att verkställa dessa arbetar kommunens nämnder och styrelser vidare med målen genom att bryta ner dem och göra dem mer konkreta för deras olika verksamheter. Nämndernas förvaltningar bryter också ytterligare ner och konkretiserar målen för olika avdelningar och grupper.

Visionen för kommunens utveckling är:

I Torsby kommun är det möjligt att förverkliga drömmar.

De tre huvudmålen är:

- Torsby är en framgångsrik och attraktiv kommun för invånare, företag och besökare
- Torsby kommuns befolkningsutveckling är positiv
- Torsby är en miljömedveten kommun

Fördjupningen av översiktsplanen kan tydligt relateras till två av tre huvudmål. Branäsområdets utveckling av besöksnäringen bidrar till målet om att Torsby kommun är attraktivt för såväl invånare, företag och besökare. Målet om att Torsby kommun är en miljömedveten kommun är något som berörs genomgående i FÖP:en, och lyfts särskilt i principen för utveckling som lyder: *Förvalta och tillgängliggöra landskapets värden*. Där lyfts hanteringen av planområdets inslag av höga naturvärden, hur naturen inom området ska kunna användas året runt utan negativ påverkan på dess möjligheter till återhämtning och fortlevande. I kapitel 4 diskuteras utvecklingsområden och riktlinjer för dessa. I riktlinjerna beskrivs

exempelvis att påverkan på naturmiljön och landskapsbilden behöver beaktas i planeringen. Kapitel 5 behandlar värden och intressen samt hur dessa ska beaktas vid planering och utveckling inom området, här lyfts miljöfrågor av olika slag och kommunen lämnar sin syn på dessa. Kopplingen till en positiv befolkningsutveckling i Torsby kommun kan däremot inte tydligt kopplas till Branäsområdet i dagsläget, detta då Branäsområdet framförallt har en turistisk utveckling med övervägande delårsboende som resultat. Dock kan planens bidrag till målet om att stärka bilden av kommunens attraktivitet i förlängningen göra att det sker en positiv inflyttning till andra delar i kommunen.

Kopplat till visionen och huvudmålen finns även sex delmål, med ett antal punkter vardera:

Delmål: Infrastruktur/kommunikationer

- Bra IT-infrastruktur
- Bra tågförbindelser mellan Torsby och Karlstad
- Bra bussförbindelser inom, till och från kommunen
- Fler gång- och cykelvägar
- Väl utvecklat flyg
- Utbyggd och höjd standard på väg- och järnvägsnätet

Delmål: Samhällsservice

- Hög kommunal service till invånare, besökare och näringsliv
- Hög planberedskap för expansion och nyetableringar
- God offentlig och kommersiell service

Delmål: Boende och livskvalitet

- Attraktiva boenden och goda boendemiljöer
- Bästa folkhälsan i Värmland
- Fortsatt satsning på friskvård
- Fokus på barns och ungdomars behov, möjligheter och intressen
- God tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar
- God livskvalitet för alla åldrar
- Bra fritids- och kulturutbud med kommunal stimulans
- Attraktiva tätorts- och gatumiljöer

Delmål: Näringslivsklimat

- Torsby kommun är en bra företagskommun
- Gränshandeln och besöksnäringen är

- viktig och utvecklas positivt
- Torsby är ett starkt och levande handelscentrum
- Fler arbetstillfällen inom den privata sektorn
- Hög servicegrad till företag i expansion och vid nyetableringar
- Kommunen kan konkurrensutsätta den egna verksamheten, om syftet är att minska kostnaden och/eller höja kvaliteten
- Upphandlingsförfarandet ska göras mer tillgängligt för lokala leverantörer/producenter

Delmål: Kompetens och kvalitet

- Kommunen har en attraktiv gymnasieskola med hög kvalitet i sin verksamhet
- Fortsatt satsning på kompetensutveckling
- Varumärket Torsby upplevs som ett av de starkaste i Sverige

Delmål: Hållbar utveckling

- Minskat beroende av fossila bränslen
- Fortsatt satsning på energieffektiviserande åtgärder

Planen för Branäs bidrar även till ett flertal av delmålens punkter. Ett första exempel rör delmålet *Infrastruktur/kommunikationer* och dess punkt om *fler gång- och cykelvägar*. I kapitel 4 står det bland annat att planeringen ska sträva efter att minska antalet trafikrörelser och att möjligheterna bör studeras för en sammankoppling mellan Branäs by och Branäs syd genom stråk för gång och cykel. Delmålet *Samhällsservice* har en punkt som talar om *hög planberedskap för expansion och nyetableringar*. Genom framtagandet av denna FÖP möjliggörs en framtida utveckling av Branäsområdet. I delmålet *Boende och livskvalitet* finns en punkt som trycker på *attraktiva boenden och goda boendemiljöer*. Både kapitel 3, 4 och 5 strävar som helhet efter att möjliggöra för attraktiva boenden och goda boendemiljöer. Genom planering för en framtida trekärnighet med såväl förtätningar som nya boendeyråer tas olika aspekter i beaktande för att kunna möjliggöra för byggnation. Delmålet *Näringslivsklimat* har en punkt som heter *gränshandeln och besöksnäringen är viktig och utvecklas positivt*. Branäsområdet utvecklas idag positivt och genom framtagandet av denna FÖP möjliggörs för än mer utveckling av besöksnäringen i Torsby kommun. Delmålet *Hållbar utveckling* har en punkt som heter *fortsatt satsning på energieffektiviserande åtgärder*, kopplat till framtagandet av denna FÖP görs stora insatser

för Branäsområdets framtida elförsörjning. Detta genom investeringar från elnätsägarna som ska trygga elförsörjningen till Branäsområdet för åtminstone 30 år framåt. Samtidigt så höjs även leveranssäkerheten och det skapas nya möjligheter för att kunna bygga ytterligare miljövänlig och klimatneutral elproduktion i norra Värmland.

Arbete pågår med framtagandet av en ny vision med tillhörande mål. Visionen ska sträcka sig fram till 2040. Detta arbete är planerat att vara färdigt för beslut i fullmäktige under 2021.

Miljömålsprogram för hållbar utveckling

Torsby kommuns miljömålsprogram för hållbar utveckling har i syfte att öka förståelsen för utmaningar, inspirera och leda till konkret hållbarhetsarbete. Programmet innehåller mål och en samling vägval/strategier. Det är ett hjälpmedel till att nå de nationella miljökvalitetsmålen och samtidigt ett sätt jobba för de nya globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030, antagna av FN. Det sker en uppföljning av miljömålsprogrammet varje år, som redovisas i en hållbarhetsredovisning. Vid måläret 2020 ska flera av utmaningarna vara klara och en utvärdering och revidering av miljöstrategin bör ske år 2021. Genom miljömålsprogrammet kan Torsby kommun tydligare styra mot globala hållbarhetsmål, nationella miljökvalitetsmål, regionala mål och "Vision & Mål 2020".

Miljömålen är grupperade i olika fokusområden:

- Minskad klimatpåverkan
- Giftfri miljö
- God luftmiljö
- God vattenmiljö
- God skogsmiljö
- Levande och rikt landskap
- God boendemiljö
- God arbetsmiljö

Fördjupningen av översiktsplanen påverkar flera av dessa mål. En tydlig koppling kan ses i tillhörande miljökonsekvensbeskrivning som behandlar flertalet av dessa aspekter. Ett exempel kopplat till denna FÖP kan ses i miljömålsprogrammets fokusområde *God vattenmiljö* som kan kopplas till principen för utveckling som lyder *en långsiktigt hållbar destinationsutveckling*, där det står att ett kommunalt huvudmannaskap i ett nytt VA-verksamhetsområde säkerställer områdets och recipientens behov av åtgärder för att minska påverkan på vattenkvaliteten.

Ett annat exempel är miljömålsprogrammets

fokusområde *god boendemiljö* som lyfter fram att kommunen arbetar aktivt med avfall och återvinning enligt avfallsplan. För att tillgodose framtida områden med uppsamlingsplatser av hushållsavfall så har Torsby kommun i kapitel 5 förslag på sex framtida platser för detta.

Näringslivsstrategi

Kommunfullmäktige antog den 16 december 2019 en ny näringslivsstrategi för Torsby kommun som gäller mellan åren 2020 - 2028. En näringslivsstrategi möjliggör ett strategiskt arbete för att möta och arbeta med utmaningar som till exempel kompetensförsörjning och infrastruktur. Arbetet med att ta fram näringslivsstrategin har gjorts under 2019 via analyser av olika mätningar, undersökningar och regionala utvecklingsstrategier, djupintervjuer och workshops tillsammans med företag, politiker, tjänstepersoner och olika aktörer som på olika sätt är involverade i näringslivsrelaterade frågor.

Strategin är inriktad på att skapa goda förutsättningar för att starta, driva och etablera hållbara, klimatsmarta företag i Torsby (hela det geografiska området Torsby kommun) och att kommunens näringslivsarbete ska bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Visionen i näringslivsstrategin lyder: "Torsby – den självklara platsen för det klimatsmarta hållbara företagandet". Näringslivsstrategin menar att Torsby genom sitt strategiska geografiska läge "mitt i mycket" dragit fördel av att vara en del av Värmland och samtidigt inneha närhet till Norge och Dalarna. En potential för utveckling ses inom fem områden:

- Skoglig bioekonomi
- Klimatsmarta Torsby
- Besöksnäring
- Event och handel
- Uthållighetssporter och rörligt friluftslivsturism

Fördjupningen av översiktsplanen kan tydligt kopplas ihop med flertalet av dessa, exempelvis områdena *Besöksnäring, Event och handel & Uthållighetssporter och rörligt friluftslivsturism* berörs alla på ett eller annat sätt i principerna för utveckling för Branäsområdet. Under området *Besöksnäring* står det att etableringen av Branäs och den expansiva tillväxten som skett i anslutning skapar en förutsättning för ytterligare utveckling inom besöksnäringen. Området *Uthållighetssporter och rörligt friluftslivsturism* lyfter fram potentialen för en utveckling av sommarturismen.

Denna FÖP:s utvecklingsstrategi kopplar väl an till detta, och principen för utveckling *Utvecklingspotential året runt* lyfter fram att en utveckling med året-runt-fokus med ett varierat innehåll gör besöksnäringen fortsatt utvecklingsbar och även mer attraktiv som produkt i ett förändrat klimat.

Bostadsförsörjningsprogram

Kommunen har ett bostadsförsörjningsprogram som antogs av kommunfullmäktige den 18 februari 2019. Programmets mål ska gälla under perioden 2019 - 2022. Bostadsförsörjningsprogrammet är en kommunal strategi som påvisar de behov som finns angående bostäder och framtidens bostadsbyggande. Det är en viktig grund för kommunens fortsatta utveckling. Under perioden 1996 till 2020 har befolkningen i kommunen minskat med 3 007 personer, det vill säga från 14 556 till 11 549. Minskningen har avmattats något under de senaste åren men kommunens befolkningsprognos utvisar att antalet invånare fortsatt kommer att minska de kommande åren.

Uppskattningsvis behövs fram till 2022 ca 30-40 nya lägenheter (i flerfamiljshus och enfamiljshus) per år. Kommunen måste ha en beredskap för att intressenter skall kunna bygga bostadsrätter, hyresrätter eller villor i attraktiva områden. Denna beredskap kan vara i form av mark eller beslutade detaljplaner. Målen och programmet syftar till att i Torsby kommun åstadkomma god bostadsförsörjning som garanterar bra och anpassade boenden i attraktiva boendemiljöer. Nyproduktion av bostäder eller möjliggörande för nyproduktion skall syfta till att svara mot den efterfrågan som finns på marknaden men även stärka kommunen som en attraktiv kommun att bo och leva i. En av de platser där det finns ett stort intresse av att bygga fritidshus är Branäsområdet. De mål som lyfts i bostadsförsörjningsprogrammet är följande:

- Kommunen skall skapa attraktiva boendemiljöer som passar alla åldrar och familjetyper.
- Man skall ges möjlighet att byta boende allteftersom livet utvecklas och kraven och behoven förändras.
- De befintliga boendemiljöerna och de nytillkommande skall vara mycket tilltalande och få människor att vilja stanna kvar och få nya personer att välja att bosätta sig i kommunen.
- Torsby kommun skall vara det självklara valet för de som skall flytta till mellersta eller norra Värmland, och söker ett centrumnära boende med närhet till naturenboende.

Utvecklingen inom Branäsområdet är speciell i förhållande till bostadsförsörjningsfrågan. De bostäder som byggs inom Branäsområdet fungerar till största del som delårsboende, vilket därför till dags dato inte kan sägas svara upp på det bostadsbehov som finns för kommunen som helhet. Området ligger dessutom relativt långt ifrån Torsby tätort.

Det finns dock en potential i att på sikt utveckla delar av Branäsområdet till mer stadigvarande boende, vilket också skulle vara positivt för arbetsmarknad och serviceunderlag för Syslebäck, Ransby, Likenäsa.

VA-plan

En vatten- och avloppsplan (VA-plan) är ett styrdokument som ger en heltäckande långsiktig planering för hela kommunen, både inom och utanför nuvarande VA-verksamhetsområden. VA-planering blir ett verktyg för att lyfta fram problem och utmaningar, för budgetarbete och för att visa var, när och i vilken ordning man ska bygga ut de allmänna VA-anläggningarna. Det ger även möjlighet att planera för en långsiktigt hållbar VA-försörjning inom VA-verksamhetsområden och i områden som inte berörs av de allmänna vattentjänsterna.

Med försörjning menas dricksvattenförsörjning, spillvattenbortledning och rening samt dagvattenhantering. VA-planen ska resultera i att åtgärder genomförs på ett metodiskt, effektivt och hållbart sätt. Hållbar utveckling av VA-försörjningen

avser att minimera negativ miljöpåverkan och främja långsiktig bebyggelseutveckling.

VA-planens arbetsgång består av fyra delmoment VA-översikt, VA-policy, VA-plan och genomförande och uppföljning. Torsby kommun antog 2012 en VA-översikt som är VA-planens första del. VA-översikten ska ge en nulägesbild som omfattar hela kommunens VA-försörjning samt visa vilka behov som finns i kommunen. VA-översikten ska beskriva omvärldsfaktorer, nuläge, förutsättningar och framtida utveckling och behov både inom och utanför de nuvarande verksamhetsområdena.

Torsby kommun har också en VA-policy som är VA-planens andra del, den antogs av kommunen 2014. VA-policyn beslutas vilka ställningstagande och målsättningar som ska styra VA-planeringen och hur prioriteringar ska göras. VA-policyn fastställer strategiska vägval, riktlinjer för hantering av olika frågor och prioriteringsgrunder. VA-policyns mål syftar till att skydda grundvattentillgången och säkra produktion och leverans av dricksvatten samt åstadkomma kretsloppsanpassade avloppslösningar som ej orsakar skada på människors hälsa och miljön. Kommunens övergripande målsättning är att bidra till att fler får bra VA-försörjning.

Efter framtagandet av VA-översikten och VA-policyn har kommunen övertagit VA-verksamheten för Branäsområdet, vilket påverkar denna FÖP. Vidare så pågår arbete för närvarande

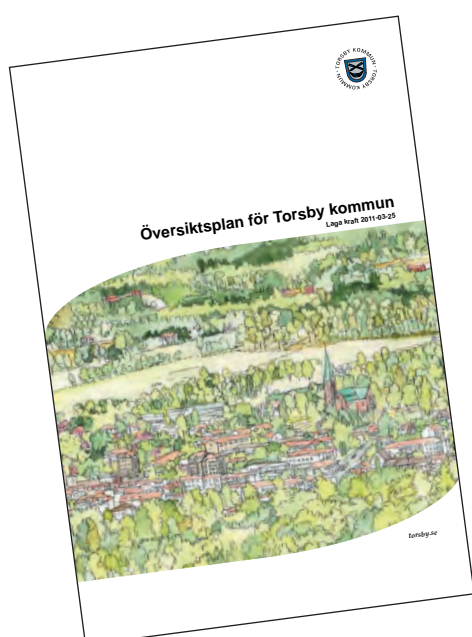
VA- planen som är den tredje delen i styrdokumentet och arbetet sker tillsammans med Sunne, Hagfors och Munkfors kommuner.

Översiktsplan

Torsby kommun antog 2010 sin nu gällande kommuntäckande översiktsplan. I översiktsplanen lyfts möjligheter till vidare utveckling av de befintliga anläggningarna i Branäsområdet fram och behovet av en ny fördjupad översiktsplan för Branäsområdet lyfts, där ytterligare boende skall planeras för anläggningarna i Branäs. I översiktsplanen lyfts även att turistaktiviteter som vandring, fiske och cykling ska utvecklas som upplevelseprodukter som ett led i utveckling av sommarturism. I översiktsplanen fastslås att kommunen ska delta aktivt i detta arbete. Ett mål kopplat till turism och fritid finns formulerat och lyder: *Torsby kommun har en ytterligare utvecklad turism och upplevelsenäring med ett breddat utbud av produkter och ett bredare och mera varierat kundunderlag.*

Kopplat till friluftslivet lyfts det i översiktsplanen fram att fortsatt utveckling av turistanläggningar och service ska genomföras i balans med områdets natur- och kulturvärden.

Fördjupning av översiktsplanen för Branäsområdet förhåller sig till dessa delar av översiktsplanen bland annat genom de vägledande principerna i utvecklingsstrategin som exempelvis betonar landsbygdsutveckling, utvecklingspotentialen för året runt, förvaltning och tillgängliggörande av landskapets värden.

I det fall ingenting annat sägs kring en fråga i denna plan så gäller de rekommendationer och inriktningar som lyfts i den kommuntäckande översiktsplanen.

Naturvårdsplan

Torsby kommun antog 2010-03-02 en naturvårdsplan som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Naturvårdsplanen ger en översikt över olika naturtyper i kommunen. Kartläggningen av värdefull natur gör det möjligt att i ett tidigt skede i samhällsplaneringen göra en avvägning mellan naturens bevarandevärden och den ekonomiska nytta utnyttjandet av ett område istället kan ge. Naturvårdsplanen visar även hur kommunen tar sitt naturvårdsansvar och hur kommunen prioriterar sitt naturvårdsarbete.

Ett exempel på hur fördjupningen av översiktsplanen för Branäs påverkas av naturvårdsplanen kan ses i delen som behandlar lokala miljömål inom naturvård, friluftsliv och naturturism, där står det att kommunen i sitt arbete ska försöka öka kunskapen om naturen och dess betydelse ur ekonomiskt- och naturvårdsperspektiv. I FÖP:en tas nya naturområden i anspråk men utifrån utgångspunkten att inte skada de höga naturvärden som finns inom området. Se mer kring avvägningar som gjorts utifrån naturvårdsplanen under kapitlet *Värden och hänsyn*, sidan 46-47.

FÖP Branäs 1988

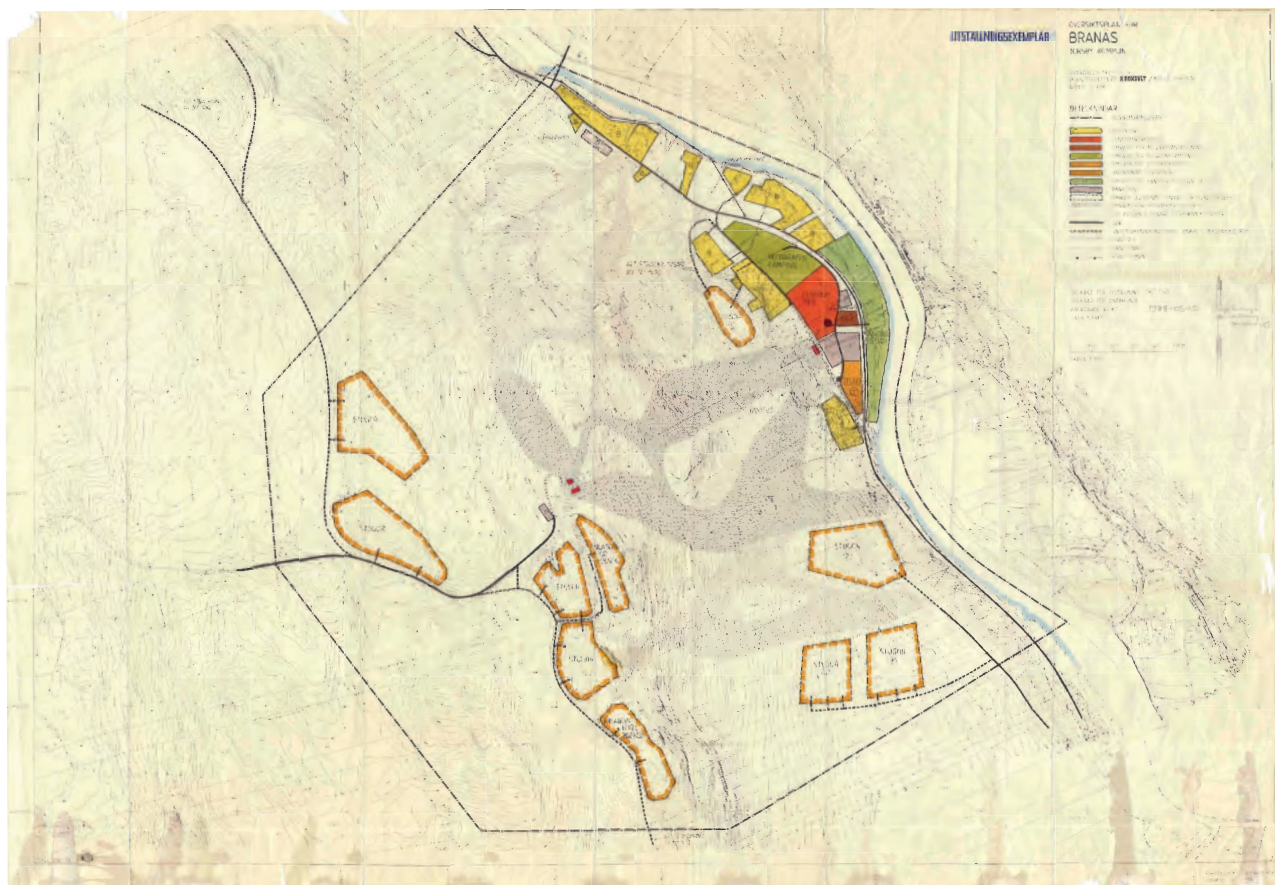
Torsby kommuns första fördjupning av översiktsplanen över Branäs antogs 1988-05-10. Genom att blicka tillbaka framkommer samhällets förändringar vilket kan ge en förståelse för den utveckling som skett i Branäsområdet de ca 30 år som den nu gällande fördjupningen av översiktsplanen funnits. Fördjupningen av översiktsplanen hade som syfte att möjliggöra uppförandet av en besöksanläggning för skidåkning vintertid såväl som andra friluftaktiviteter under resten av året. Planen belyste områdets förhållanden rörande bland annat markanvändning, kulturhistoriska värden, naturvärden och strandskyddsbestämmelser. Utifrån platsens förutsättningar utformades en besöksanläggning med stugbyar, hotell, camping och ett centrumområde med butiker, restauranger och skiduthyrning. På Branäsbergets platå skulle ett spårsystem för längdskidåkning anläggas och på bergets östra sida planerades för liftar och nedfarter av olika svårighetsgrader.

Sedan 1988 års fördjupning av översiktsplanen har Branäsområdet genomgått kraftig utveckling som till största delen följt den gällande FÖP:ens intentioner. Sedan tidigt 2000-tal har antalet besökare ständigt ökat, vilket har skapat förutsättningar för fortsatta satsningar i området. Bland annat tillkom en ny våffelstuga och hela 1 500 nya bäddar enbart inför säsongen 2014/2015, och när skidanläggningen öppnade säsongen 2019/2020 hade en ny expresslift uppförts. Med sina 25 liftar, 35 nedfarter och 28 km längdskidspår är Branäs idag en av Sveriges främsta skidanläggningar för barnfamiljer. Enligt branschorganisationen SLAO ökar antalet besökare på skidanläggningen kraftigt varje år och sedan säsongen 2014/2015 är Branäs den femte mest besökta skidanläggningen i landet.

Gällande planer inom Branäsområdet

En stor del av Branäsområdet är detaljplanlagt och under de senaste åren har ett antal detaljplaner tagits fram. Nedan redovisas de planer som innehåller planlagd mark som ännu inte fullt nyttjats:

Fördjupad översiktsplan för Branäs 1988 som 2020 till stora delar är utbyggd.

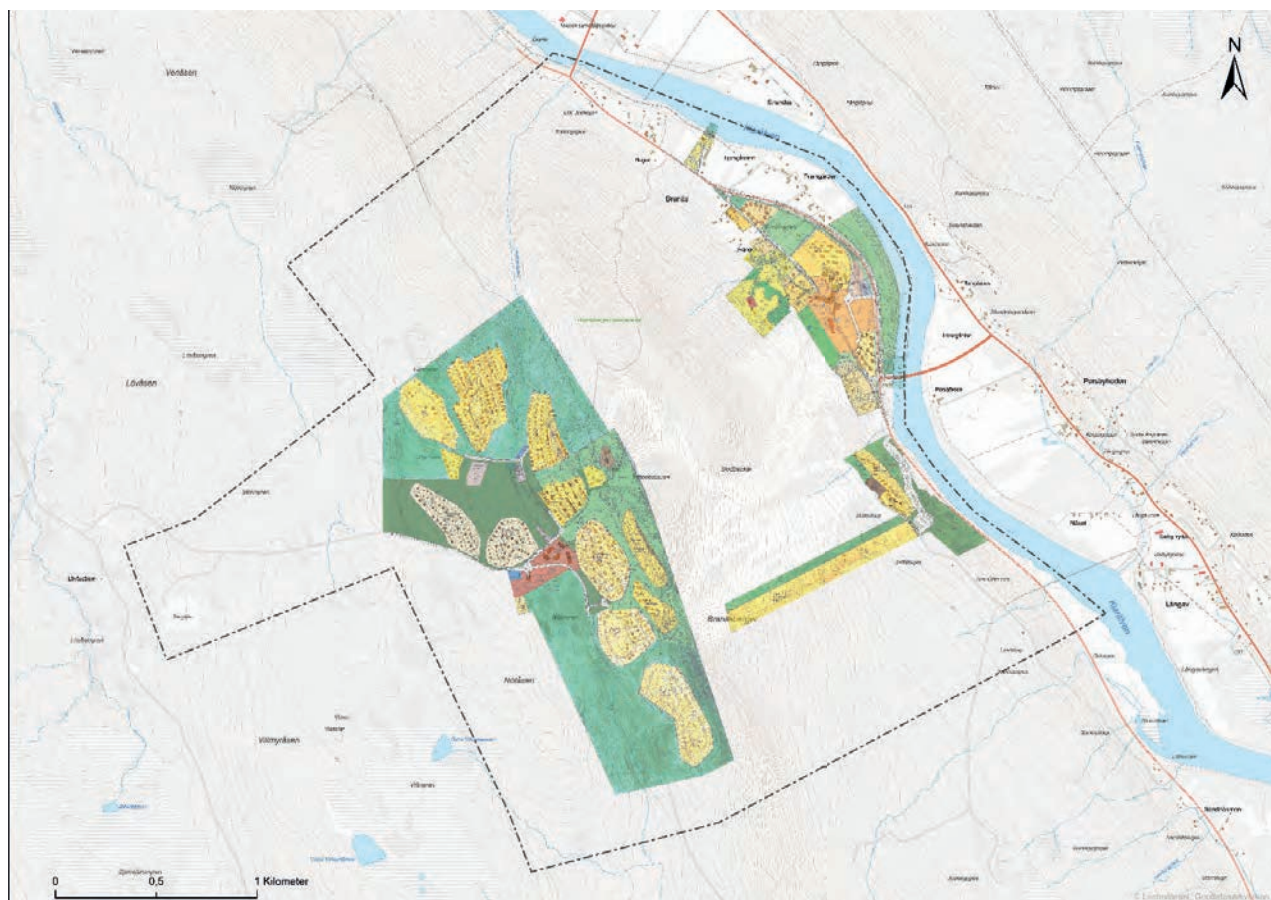
1. Detaljplan för Branäs 4:115 m.fl. (Bottenlöstjärn) - "Örnnäset"
2. Detaljplan för Branäs 4:114 m.fl. (Lohyllan)
3. Detaljplan för del av Branäs 4:112 m.fl. (Älgen norr)
4. DP för del av Branäs 4:22 (Mattestorp)
5. Detaljplan för Branäs 4:108 m.fl. Gräsmyren - "Räven"
6. Detaljplan för del av Branäs 4:22 m.fl. (Branäsdalen centrum)
7. Detaljplan för Branäs 4:187 m.fl. (Servicebyggnader)
8. Detaljplan för Branäs 4:22 m.fl. (centrumplan)
9. Detaljplan för Branäs 4:52 m.fl. (Ljunghyllan)

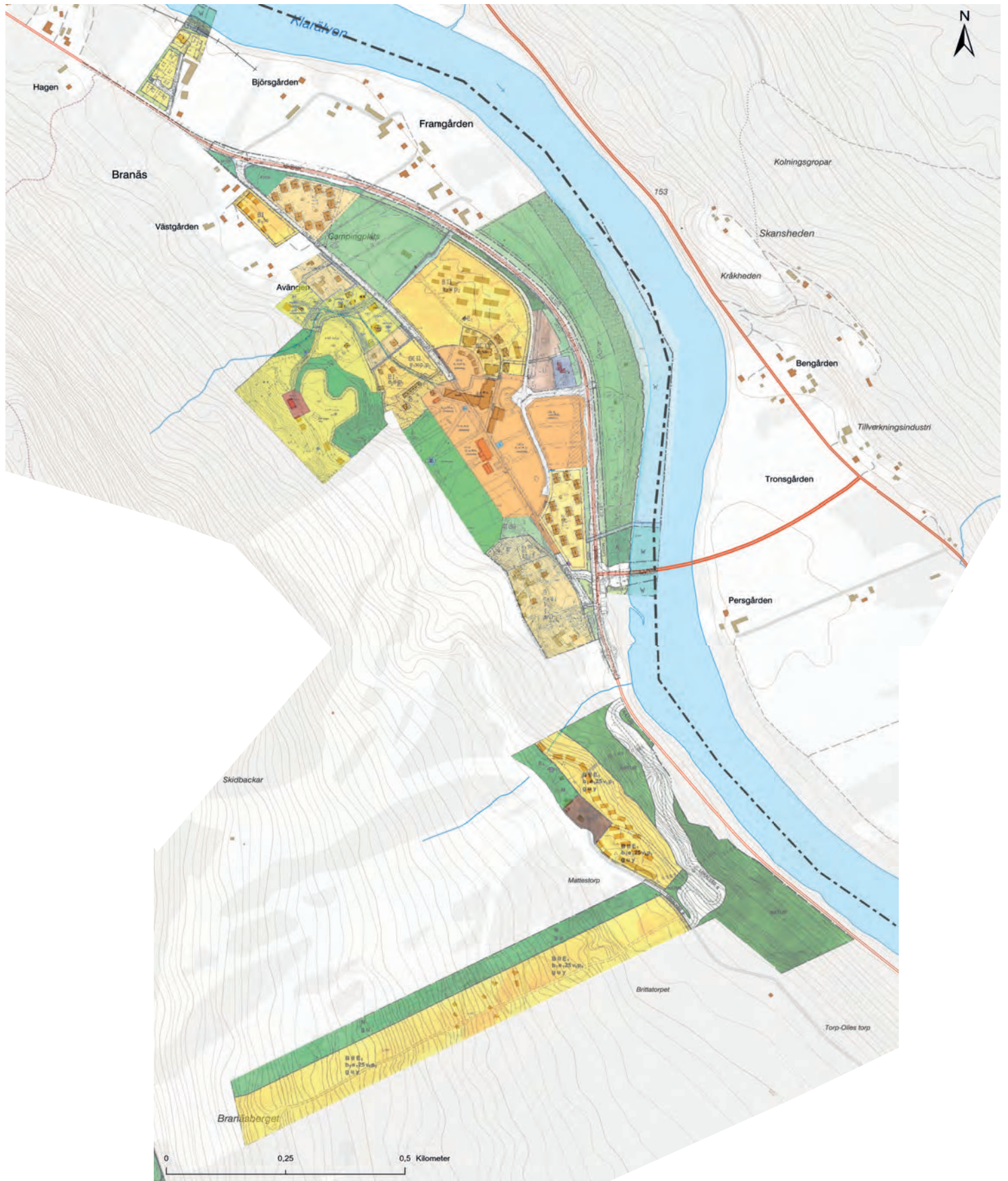
framtida framtagande av detaljplaner inom området. Syftet med riktlinjerna är att skapa hållbara och väl anpassade planer, både utifrån det allmännas intresse och skapa genomförbara planer för den enskilde som vill exploatera inom området.

På kommande sidor redovisas en illustrativ mosaik av de detaljplaner som var gällande i april 2020.

Vid planering och genomförande inom Branäsområdet har ett antal lärdomar dragits om vad planering och byggande inom denna miljö ger för särskilda behov av reglering. Dessa lärdomar samlas på sidan 33 i denna plan som riktlinjer för

Planmosaik där gällande detaljplaner i april 2020 har sammafogats för att ge en helhetsbild över dagsläget. Se inzoomningar på kommande två sidor.

Utvecklingsstrategier för mark- och vattenanvändning inom Branäs

På kommande sidor presenteras riktningen för den fysiska utvecklingen av Branäsområdet fram till 2040. Först presenteras fyra vägledande principer för utveckling. Därefter följer en karta där geografiskt betingade aspekter till utvecklingsstrategin redovisas.

Strategierna uttrycker kommunens ambitioner för områdets långsiktiga utveckling. Framtidsbilden som framkommer konkretiseras sedan i föreslagen markanvändning och utvecklingsområden i kapitel 4.

För att skapa den framtid som målas upp är det många olika aktörer som är inblandade. Näringsliv, statliga myndigheter, privatpersoner med flera har, utöver kommunen, viktiga roller och olika mandat i utvecklingen. Utvecklingsstrategin visar Torsby kommuns intentioner vad gäller hur den fysiska planeringen inom planområdet

kommer bedrivas och vilken typ av förhållningsätt som ska iakttas i utarbetandet av planförslaget i denna FÖP samt för vidare planering och byggande.

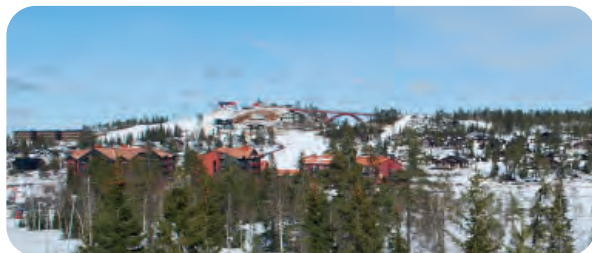
Så tolkar du utvecklingsstrategin

- I strategin framkommer kommunens målbild för hur Branäsområdet ska se ut och fungera 2040
- De fyra principerna för utveckling ska ligga till grund för hur strategikartan och senare markanvändningskartan tolkas och genomförs
- Gränserna i utvecklingsstrategikartan ska inte läsas exakt, utan visar på ett generaliserat område som beskrivs närmare i text på sidan 29-30

Fyra principer för utveckling

De fyra vägledande principerna för den fysiska utvecklingen för Branäsområdet i Torsby kommun är:

1. LANDSBYGDsutveckling i NORRA KLARÄLVDALEN
2. EN LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR DESTINATIONSutveckling
3. FÖRVALTA OCH TILLGÄNGLIGGÖRA LANDSKAPETS VÄRDEN
4. UTVECKLINGSPOTENTIAL ÅRET OM

1. Landsbygdsutveckling i Norra Klarälvdalen

Utvecklingen i Norra Klarälvdalen har under de senaste 30 åren påverkats av de globala megatrender som beskrivs på sidan 12. Framför allt urbaniseringen har påverkat bygden då en omflyttning av människor kan ses till Torsby tätort eller andra större tätorter eller städer. Demografin har också förändrats till att medelåldern på de kvarboende har höjts. I den fortsatta utvecklingen av Branäsområdet är det viktigt att väga in frågan om hur utvecklingen kan skapa positiva följd effekter för möjligheterna att leva och bo i Norra Klarälvdalen. Positiva följd effekter av utvecklingen kring Branäsberget kan exempelvis ses i form av ett bibehållt eller utökat serviceunderlag, arbetstillfällen och förstärkt platsidentitet och stolthet över anläggningen.

Utvecklingen kring Branäs alpina anläggning har sedan 1990-talet inneburit att näringslivet i bygden har stärkts genom en ökad sysselsättning, inte bara i anläggningen, men även för andra branscher såsom bygg, livsmedel, städ med mera. Trots att befolkningsutvecklingen inom Norra Klarälvdalen har varit negativ sedan 1990-talets början har de negativa effekterna av detta hejdat av den tillväxt och ökade sysselsättning som blivit en följd av Branäsanläggningens successiva utveckling och drift.

I nuläget råder en hög efterfrågan på fritidsbostäder inom planområdet och om det inte finns

tillräckligt med planlagd mark för detta riskerar det att bli en begränsning för den tillväxt och utveckling som kan ske på platsen. Tillgången till attraktiva och ändamålsenliga bostäder är en viktig utvecklings- och tillväxtfråga för Branäsområdet. Under de senaste åren har det dock rådat en relativt begränsad efterfrågan på bostäder inom närliggande samhällen (Sysslebäck, Ransby, Transtrand, Likenäs) och kvadratmeterpriset vid bostadsförsäljning har där varit lägre i förhållande till bostadsaffärer inom planområdet. Dock kan en överspillningseffekt börja ses där vissa objekt i omkringliggande samhällen sålts till ett högre pris utifrån attraktiviteten som närheten till skidanläggningen ger. Att tillgodose bostadsbehovet även utanför planområdet och om möjligt jämna ut skillnaderna är eftersträvansvärt på sikt.

Den säsongsbetonade verksamheten som idag bedrivs inom Branäs innebär dock att det finns utmaningar för både offentlig och kommersiell service att bibehålla kompetens under lågsäsong. Detta medför, som för många landsbygder, ett behov av mångsyssleri med flera anställningar eller en kombination mellan anställning och egen verksamhet. Utifrån detta perspektiv är det viktigt att verka för en utökad säsong kring Branäs i syfte att skapa en högre grad av anställningstrygghet för vissa branscher, en ökad grad av kontinuitet och kunskapsöverföring samt en jämnare belastning för sysselsatta.

Principen innebär:

- Att det är viktigt att planområdets fortsatta utveckling sker utifrån målet att vända den demografiska utvecklingen inom Norra Klarälvdalen. Detta genom bibehållen eller ökad andel boenden inom planområdet och ökade möjligheter att leva och arbeta i bygden
- Att underlätta kommunikationer mellan intilliggande samhällen och Branäsområdet i syfte att jämna ut lokala prisdifferenser och stärka den samlade bostadsmarknaden inom Norra Klarälvdalen
- Att utveckling inom planområdet kan skapa arbetstillfällen inom bygden. Detta bland annat genom att byggnation inom planområdet kan skapa efterfrågan hos lokala aktörer inom bygg, mark, el, VVS, städ med mera

2. En långsiktigt hållbar destinationsutveckling

Utvecklingen av Branäs anläggning ska ske mot söder och på sikt mot norr och utgå ifrån en trekärnighet där ytterligare en centrumfunktion i söder ska komplettera den service som finns på Branäsberget och i Dalen. Utvecklingen ska vidare bygga på att binda ihop området utifrån en säker, tillgänglig och attraktiv väg- pist- och liftinfrastruktur.

Torsby kommun ser möjligheter att skapa goda och attraktiva boendemiljöer med närhet till service, aktiviteter och mötesplatser i strategiska lägen. Genom nya bebyggelseområden och förtätningar i centrumbildningarna skapas underlag för handel och service, vilket bidrar till en långsiktigt hållbar destinations- och samhällsstruktur i Branäsområdet.

Områdets struktur ska skapas med stor hänsyn till särskilt känsliga, värdefulla eller riskutsatta områden. Detta gäller såväl i den större skalan (planområdet som helhet) som vid utveckling av delområden. Att ha med sig ett helhetstänk in i de efterkommande skiss-, projekterings- och byggskedena avseende ekosystemtjänster är viktigt för områdets utveckling.

Det är utifrån klimatförändringarna viktigt att främja ett energieffektivt byggande såväl som för driftskedet av tillkommande bostäder. De byggnadsområden och anläggningar som planeras

ska klimatanpassas utifrån risk för översvämning och värmeböljor. Det är också viktigt att ta höjd för förändrade nederbördsmonster och mängder vid dimensionering av VA- och dagvattensystem samt vid höjdsättning inom området.

Torsby kommuns har tagit över som VA-huvudman inom planområdet avseende dricksvatten och spillvatten, och avser stärka beredskapen för vidare utveckling av områdets tekniska anläggningar (vattentäcker, tryckstegringsstationer, pumpstationer och ledningar). Ett kommunalt huvudmannaskap i ett nytt VA-verksamhetsområde säkerställer områdets och recipientens behov av åtgärder för att säkra vattenkvaliteten.

Närmaste utryckningsfordon för räddningstjänst finns placerat i Sysslebäck och ambulans finns stationerad i Likenäs. Det finns idag dock utmaningar rörande insatstider under vintersäsongen. En ny räddningsplan ska tas fram i samverkan med andra aktörer såsom Region Värmland, vilken syftar till att skapa förutsättningar för en tryggare och mer tillgänglig destination för såväl besökare som anställda.

Branäsgruppens profil som barn-semesterdestination har resulterat i att man har vunnit det årliga Stora barnsemesterpriset 12 gånger. Det är viktigt att en fortsatt destinationsutveckling tar höjd för barnperspektivet och de behov av bland annat trygghet, tillgänglighet, lek och fritid och delaktighet som barnkonventionen föreskriver.

Principen innebär:

- Att byggnader och anläggningar ska klimatanpassas
- Att riskutsatta eller skyddsvärda områden undantas från exploatering
- Att försiktighet och hänsyn iaktas vid exploatering inom utpekade områden med vissa värden, kvaliteter eller risker
- Att ekosystemtjänster integreras i planering och byggande
- Att naturnära och lokala lösningar planeras för dagvattenhantering (fördröjning och rening). Särskilt viktigt vid avledning till Klarälven som är en känslig recipient.
- Att en långsiktigt hållbar, allmän VA-anläggning byggs ut inom planområdet
- Att arbetsmetoder utvecklas och platser säkerställs för ökad trygghet utifrån räddningstjänstens och sjukvårdens behov
- Att området utvecklas utifrån Barnkonventionen

3. Förvalta och tillgängliggöra landskapets värden

Utvecklingen av skidanläggningen på Branäsberget har skett i en hög takt sedan 1990-talet och starkt påverkat landskapsbilden i detta avsnitt av Klarälvdalen. Under vinterhalvåret när Branäs skidanläggning har sin huvudsäsong täcks landskapet i regel av ett snötäcke av varierande djup. Byggnader och andra strukturer reser sig ur detta och bildar ett sammanhållet landskapselement. Det finns flera skäl till att värna den samlade landskapsbilden inom planområdet i större skala såväl som inom olika delområden med perspektivet av både sommar- och vinterlandskap. Klimatförändringarna gör att det under vinterhalvåret kan finnas mindre natursnö utanför pistområdena. Detta gör att hantering av marken i skogsområden samt inom bebyggda områden påverkar helhetsupplevelsen på håll och inom olika delområden.

Vid en ökad användning av anläggningen året runt blir det som tidigare gömms i snö mer synligt och påtagligt. Utifrån detta är det viktigt att pister, vägar och tomter anläggs utifrån ett året-runt-perspektiv. Detta genom utsparande av naturlig vegetation, beakta bebyggelsens placering, utformning

och gestaltning med omsorg i syfte att undvika stora slänter av sprängsten och andra påtagliga "sår" i landskapet.

Skidanläggningen på Branäsberget är idag en del av landskapsbilden i Klarälvdalen och syns på långt håll. Som ovan beskrivs måste åtgärder göras vid fortsatt utveckling för att bibehålla karaktären av natur och skog inom området vilket är en viktig del av områdets attraktivitet. Dock kan en potential ses i skidanläggningens roll som landmärke i dalen där exempelvis en väl gestaltad markering av toppen på berget kan bidra till att stärka identiteten kopplat till Branäs långt utanför planområdet. Utveckling av ett objekt i form av exempelvis en karaktäristisk byggnad ställer höga krav på arkitektonisk kvalitet och ska vara tillgänglig för allmänheten.

Inom och i anslutning till planområdet finns flera inslag av höga naturvärden. Det är viktigt att se dessa som resurser för områdets utveckling och att anpassa utvecklingen av området utifrån dessa värden. Naturen inom området ska kunna användas året runt utan negativ påverkan på dess möjligheter till återhämtning och fortlevande.

Principen innebär:

- Att exploateringar och byggande (pister, liftar och bebyggelse) ska anpassas till landskapets förutsättningar i fråga om placering, höjdsättning av byggnader i relation till omkringliggande natur-, tomt- och gatumark, gestaltning, utformning och färgsättning av bebyggelse och anläggningar
- Att en egen identitet och avgränsningar ska skapas inom nyttillkommande bebyggelseområden
- Att verka för högklassig arkitektur med hänsyn till landskapsbild och kulturmiljö och ta hänsyn till bebyggelse-tradition med utgångspunkt i Norra Klarälvdalens identitet
- Att synliggöra och tillgängliggöra naturvärden och använda dessa som en attraktivitetsfaktor
- Att ta fram informationsmaterial kring naturvärden, både digitalt och med skyltar inom området
- Att utveckla en tydligare markering av toppen av Branäsberget som skapar igenkänning och orienterbarhet i området
- Att naturvärden inventerats och undantagits från föreslagen vid exploatering under processen att ta fram denna plan

4. Utvecklingspotential året runt

Branäsområdet präglas idag av en stark vintersportsidentitet. Genom de förutsättningar som skidanläggningen skapat på platsen finns dock även goda möjligheter att skapa ett levande område också på sommarhalvåret. Inom planområdet finns idag viss sommarverksamhet i mindre skala, såsom exempelvis flottbygge vid Klarälvens strand och vandringsleder. En potential kan ses i att nyttja de boendemöjligheter som finns inom planområdet idag för näringsliv och evenemang i Norra Klarälvdalen kopplat till exempelvis konferenser, aktiviteter och events.

Inom pågående klimatdebatt kan en trend ses mot ökad grad av semesterresor inom Sveriges gränser (så kallad "hemester"). Inom resmålet efterfrågas ofta närhet till natur och möjlighet till träning och friluftsliv genom exempelvis vandring och cykling, vilket är något som det finns förutsättning för att utveckla inom planområdet. I och i anslutning till pistområdena finns möjlighet att utveckla för aktiviteter under sommarsäsong, så som hög- och låghöjdsbana och leder för downhillcykling. Klarälven som destination lockar även allt fler internationella och svenska gäster genom möjligheten att på älven färdas genom storslagen natur och med dess goda fiskevatten. Genom aktiviteter som vandring, paddling, bad och fiske bedöms Klarälvdalen inrymma potential för fortsatt utveckling av året-runt-aktiviteter.

Ett av syftena med att verka för en bredare användning av Branäsområdet året om är att skapa

en jämnare användning av den infrastruktur som finns inom området och en mindre sårbarhet för offentlig och kommersiell service. Detta genom att näringslivet i Norra Klarälvdalen vid en utökad turistsäsong kan skapa förutsättningar för en stabilare närvaro, kompetensförsörjning och servicenivå sett över året. Genom att utvidga och renovera VA-anläggningen inom området kan kommunen på ett miljömässigt sätt erbjuda en trygg och långsiktigt hållbar VA-lösning inom planområdet även vid en utökad säsong.

En ökat året-runt-fokus inom Branäs med ett varierat aktivitetsinnehåll gör besöksnäringen fortsatt utvecklingsbar och mer attraktiv som produkt och besöksmål även i ett förändrat klimat med kortare vintersäsong. Utifrån detta ska kommunen arbeta för att främja utvecklingen av verksamheter som breddar och diversifierar besöksnäringen inom närområdet på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt under årets alla årstider.

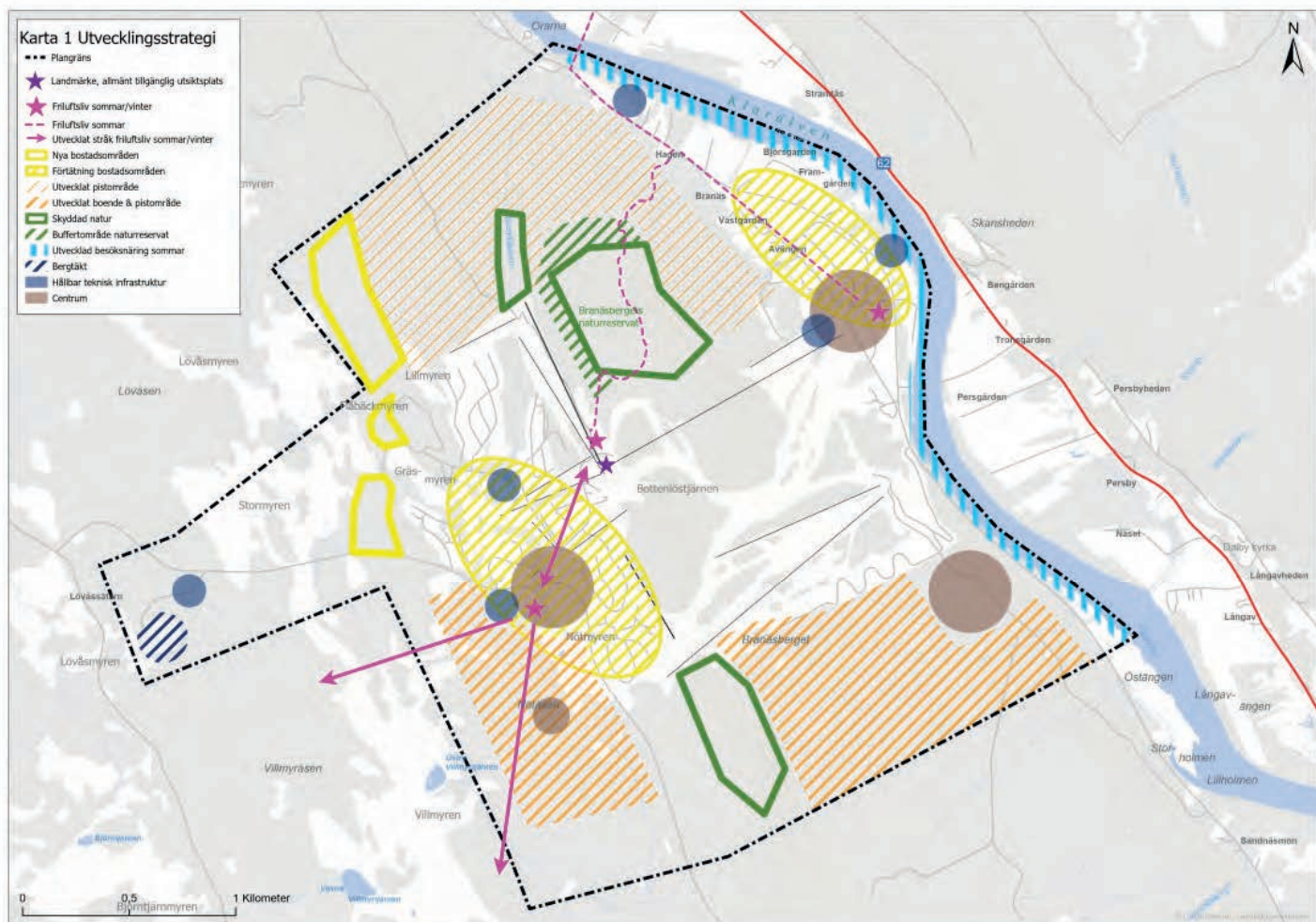
Det finns dock under en fortsatt byggperiod inom de kommande 10 åren en viss konflikt mellan fortsatt utbyggnad av boenden och sommarverksamhet. Detta då byggverksamhet med tillhörande byggtrafik, buller, damning med mera främst är möjlig att utföra på sommaren vilket påverkar möjligheten till naturupplevelser, boende, vandring och cykling inom området. Detta är dock under en begränsad tidsperiod men vid en mer systematisk och storskalig sommarverksamhet behöver detta adresseras och strategiskt hanteras.

Principen innebär:

- Att förutsättningar ska skapas för en bibehållen och utökad besöksnäringens verksamhet kopplat till Klarälven
- Att främja användningen av planområdet och dess närhet för vandring och cykling och dra nytta av närheten till boendemöjligheterna. Utveckla kombinationen mellan boende inom planområdet och paketering av befintliga och nya naturnära aktiviteter såsom vandrings-, cykel- eller flottfärder på Klarälven
- Att en potential ses i att tillgängliggöra anläggningen vintertid för en icke skidburen allmänhet genom skyltning av gångvägar och kopplingar mellan olika målpunkter, vilka med fördel även kan användas sommartid
- Att infrastruktur inom skidområdet i form av sittliftar och gondollift kan ses som en resurs för att stärka kopplingen mellan dalen och berget, samt inom olika delområden året runt
- Att vid ett vidareutvecklat året-runt-användande av planområdet eftersträva en övergripande samordning mellan byggande och besöksnäring

Utvecklingsstrategin i karta

Utifrån de fyra principerna för utveckling har en kartbild tagits fram som övergripande beskriver planeringsinriktningen för Branäsområdet fram till 2040. Kartan bifogas även detta dokument.

Centrum

Branäs kommer i framtiden präglas av en trekärninghet med Branäs by i dalen, Branäs södra vid Mattestorp och Soltorget på berget. De tre centrumkärnorna syftar till att försörja intelligande bostäder med nödvändig service och minimera behovet av att transportera sig med bil inom Branäsområdet. Kopplingar mellan de tre punkterna för så väl skidåkare som besökare på sommaren bör finnas.

Toppen

Toppen på Branäsberget med sin panoramavy är en resurs i utvecklingen av området. Dels som besöksmål, både sommar och vinter, men även som landmärke som syns på långt håll. En potential finns i att förstärka landmärket och skapa en allmän tillgänglig utkiksplats på toppen.

Nya bostadsområden på berget

På västra sidan om berget ses en utveckling av bostadsområden med vy ut mot myrlandskapet och närhet till befintlig service på berget. Området längst norrut kan komma att bli mycket attraktivt när pistområdet öster om det tänkta bostadsområdet utvecklas.

Utvecklat pistområde i norr

Inom norra delen av området ses en möjlighet att på sikt skapa nya nedfarter som kan binda samman nya bostäderna i väster med det övriga pistsystemet. I området är det av stor vikt att beakta naturvärden i ravin och naturreservatet. Två etapper kan ses i utvecklingen av området där den nordvästra delen kan ses som ett första steg. I förlängningen kan en överbyggnad av ravinens i form av skidbro ses för att skapa en möjlighet

att nå byn i dalen. I den andra etappen är det av vikt att värna om allmänhetens tillgång till naturreservatet genom att framkomligheten på vandringsleden som passerar genom reservatet bibehålls.

Förtätning kring centrumkärnorna

Kring de två befintliga centrumkärnorna inom Branäs, på berget och i dalen, ses en utveckling genom förtätning av bostäder i gällande detaljplaner och genom komplettering av bostäder i direkt anslutning till nuvarande strukturer.

Utvecklat boende och pistområde

Inom två större områden (Nötåsen och Branäs södra) ses potential i att utveckla både bostäder och pister, där ski in/ski out kan möjliggöras i hög grad. Inom dessa området är det av vikt att bibehålla skogsmark och naturliga variationer i terrängen för att inte landskapsbilden i området ska påverkas negativt och för att skapa trivsamma områden både sommar och vinter.

Skyddad natur

Inom två områden finns särskilt höga naturvärden som inte får påverkas negativt av övrig utveckling. Tillgängligheten till naturreservatet året runt är viktig att beakta vid planering av omkringliggande områden.

Bufferområde naturreservat

För naturreservatet på Branäsberget behöver en bufferzon finnas för att minimera risken för negativ påverkan på området värden. Detta utifrån att det är av vikt för många av de särskilt värdefulla och hotade arter som finns i reservatet och att inte lokalklimatet förändras vad gäller exempelvis vind och fuktighet. Omfattande avvverkning får därför inte ske inom bufferområdet.

Utvecklad besöksnäring sommar

Zonen närmast Klarälven spelar en viktig roll för områdets attraktivitet sommartid. Utrymme för naturrelaterade aktiviteter finns inom gällande detaljplaner, men det är av vikt att inte anläggningar tillkommer som är känsliga för översvämning, ras- och skred. Vidare är det viktigt att åtgärder i närheten av Klarälven inte hindrar allmänhetens tillgång till strandområdet eller försämrar goda livsvillkor för växt- och djurlivet och den känsliga miljön i och längs med Klarälven, som även utgör Natura 2000-område.

Friluftsliv

För att stärka året-runt-perspektivet i området och för att öka tillgängligheten till områdets värden för fler, är det viktigt att skapa ett antal utgångspunkter för det rörliga friluftslivet inom området. Detta kan ske exempelvis genom att tydliggöra funktionen av spårcentral där längdskidspåren och leder börjar men också att skapa startpunkter som kopplas samman med denna plats i dalen och på toppen.

Bergtäkt

För Branäs fortsatta utveckling är bergtäkten i väster en viktig förutsättning. Detta då den skapar möjlighet för hållbart byggande med minimerade transporter av material.

Hållbar teknisk infrastruktur

I utvecklingen av Branäsområdet är det av vikt att den infrastruktur som finns inom området är ändamålsenlig och att inte mer utveckling sker än att de tekniska systemen har kapacitet. I markanvändningskartan beskrivs de strategiska punkterna för utveckling av hållbar infrastruktur närmare.

4. Markanvändning

I detta kapitlet beskrivs den markanvändning som kommunen anser lämplig för att utvecklingsstrategin för Branäsområdet ska bli verklighet fram till 2040. En fördjupning av översiktsplanen är översiktlig och ger en strategisk inriktning för markanvändningen, medan lämplighetsprövning och detaljerade studier av platsens förutsättningar görs senare i planeringskedjan. Den markanvändning som här presenteras ska verka vägledande för kommande prövning. Inom vissa områden skiljer sig den utpekade användningen från dagens användning vilket beskrivs i kapitlet som utvecklingsområden. Kapitlet ska läsas tillsammans med karta 2 som bifogas planen.

Beskrivning av markanvändningen

I markanvändningskartan som tillhör denna plan visas hur marken inom planområdet föreslås användas 2040 för att uppnå utvecklingsstrategin för Branäs. Innehållet i de olika användningarna beskrivs nedan tillsammans med en fördjupad beskrivning av de områden där en ändrad användning från dagens föreslås.

Planområdet omfattar totalt ca 1 000 ha mark. Sammanlagt bedöms planförslaget omfatta cirka 150 ha utvecklingsområden för bostads- och centrumbebyggelse (B₂). Inom dessa områden ska även övriga funktioner som infrastruktur, grönytor, utrymme för snö- och dagvattenhantering och vissa mindre lift- och pistområden inrymmas.

Även ett större nytt pistområde i norr planeras på sikt, inrymmande ca 85 ha mark i markanvändningskartan. Den planerade utvecklingen förväntas främst ske genom lägenheter och fristående fritidshus, inriktade mot säsonsboende, turism och friluftsliv.

Vid fortsatt planering krävs en samsyn inför genomförandet mellan kommunen, exploitörer och övriga aktörer gällande strategi för utbyggnadsordning, bl.a. av hänsyn till utbyggnadstakten av befintligt VA-system.

Markanvändningskartan bifogas detta dokument och läses bäst i A3-format

Planförslaget pekar ut vissa områden som möjliga för förtätning i dalen samt uppe på berget. Tre områden för vidareutveckling inklusive lift- och pistsystem pekas ut genom Norra Branäs, Nötåsen och Branäs Syd, där de omfattande områdena Nötåsen samt Branäs Syd bedöms ligga närmast i tid för fortsatt detaljplanering.

Så tolkar du markanvändningskartan

- Alla ytor inom planområdet har fått en användning i karta 2. Användningen ger en ram för och en bild av den utveckling som önskas fram till 2040.
- Vissa markområden har fått en annan användning i kartan än den har idag. Detta innebär inga förpliktelser eller krav på markägaren. En plats användning som är fastställd i detaljplan gäller tills den dagen detaljplanen ändras. Först om markägaren vill göra en stor förändring av platsens användning eller sälja marken kan kommunen komma att lyfta den inriktning som ges i fördjupningen av översiktsplanen. Kommunen kan då antingen ta stöd i fördjupningen av översiktsplanen för att motivera varför en motstående användning än den utpekade anses olämplig vid detaljplanering eller bygglov, eller om lämpligt förvärva marken för att kunna möjliggöra tänkt utveckling.
- Markanvändningskartan ska läsas tillsammans med utvecklingsstrategin (sida 24-30, karta 1) och avsnittet som beskriver värden och hänsynstaganden (sida 42-58, karta 3 A-D). Vid fortsatt planering kan ytterligare utredningar behövas, som underlag för hänsyn avseende värden, risk och säkerhet. I kommande skeden ska en sammanvägd bedömning göras för beslut kring byggande och utveckling av den fysiska miljön i Branäsområdet.

Symbol/ Beteckning	Kategori • Underkategori	Beskrivning	Ställningstaganden
 	Sammanhängande bostadsbebyggelse • Bostäder	Områden som huvudsakligen består av bostäder och tillhörande funktioner som mindre tekniska anläggningar och parkering. B₁ är idag områden som används för ändamålet och inom B₂ föreslås användningen utvecklas genom denna plan. Inom användningen kan dagvattenhantering inrymmas samt mindre pist- och liftområden för ski-in/ski-out finnas samt liftar som binder samman nya delområden med resten av anläggningen.	<ul style="list-style-type: none"> Råd för detaljplanering på sidan 33 i denna plan ska tillämpas vid lovgivning inom befintliga bostadsområden och planering av nya bostadsområden.
	Landsbygd	Områden för areella näringar och bostäder i en gles struktur.	<ul style="list-style-type: none"> Komplettering av enstaka nya bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse kan prövas.
  	Mångfunktionell bebyggelse • Centrum • Annat samhällsviktigt ändamål (räddningstjänst)	Områden med olika servicefunktioner som ligger centralt eller på annat sätt ska vara lätta att nå. Centrumområdena innehåller en blandning av handel, service, bostäder, kontor och annan jämförlig verksamhet. Delar av pist- och liftsystem kan finnas inom områdets ytterkant. C₁ har denna karaktär idag och inom C₂ föreslås användningen utvecklas genom denna plan. Området utpekade för annat samhällsviktigt ändamål (C₃) ska reserveras för funktioner nödvändiga för räddningstjänstens behov. Kan innehålla exempelvis förråd, garage eller liknande.	<ul style="list-style-type: none"> Servicefunktioner ska huvudsakligen samlas inom de tre centrumkärnorna.
   	Teknisk anläggning • Dagvattenhantering • Energiproduktion • Vattenförsörjning • Energiförsörjning	Områden utpekade för större tekniska anläggningar som innehåller grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle. E₁ Innehåller en befintlig dagvattendamm E₂ Innehåller ett befintligt närvärmeverk E₃ Innehåller områden för vattenförsörjning i form av vattenverk E₄ Innehåller ett område som utreds för placering av inbyggd transformatorstation	<ul style="list-style-type: none"> Annan icke motstående användning kan prövas inom E₁, exempelvis pist eller del av liftsystem.
    	Natur och friluftsliv • Naturområde • Skidpist • Längdspår • Skoterleder • Året-runt-aktiviteter såsom cykling, MTB, äventyrsbanor, vandring med mera	Områden med värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö och biologisk mångfald. Inom naturområden (N₁) finns övervägande allmänna naturvärden och områdena ska fortsatt ha karaktär av naturmark. Prövning av annan sekundär användning t. ex. mindre pist eller fundament till stolpar för lift kan prövas enligt PBL och MB. Inom naturområde (N₂) finns övervägande mycket höga naturvärden och ingen annan användning ska prövas inom området. Inom användningen skidpist finns nedfarter och liftsystem där N₃ beskriver befintliga förhållanden och N₄ berör områden där skidområdet föreslås utvecklas genom denna plan. Inom användningen skidpist/anläggning (N₅) avses område för pistmaskinsgarage, verkstad, sjukstuga, personalutrymmen med mera.	<ul style="list-style-type: none"> Inom N₁ kan anläggningar som behövs för skidanläggningens behov prövas (exempelvis liftar och pister). Inom N₂ ska inga ingrepp i naturmiljön göras.
 	Transportinfrastruktur • Väg	Övergripande vägnät som har betydelse för att trafikförsörjningen för befintlig (heldragen linje) och kommande bebyggelse (streckad linje).	
	Verksamheter och industri • Materialutvinning	Verksamheterna inom användningen är störande för omgivningen och är inte förenliga med bostäder. I detta fall innehåller J₁ en bergtäkt som är viktig för ballastförsörjningen vid utbyggnad inom planområdet.	

Riktlinjer för detaljplanering inom Branäs

Gestaltning

- Gestaltningsprogram ska alltid tas fram i samband med detaljplanering av större utvecklingsområden inom Branäsområdet. En bedömning av den tillkommande bebyggelsens påverkan på områdets gestaltning ur ett året-runt-perspektiv ska alltid göras i detaljplaner inom hela området.
- I gestaltningsprogrammet eller vid bedömningen av påverkan på landskapsbilden ska färgsättningen inom det aktuella området i förhållande till sin omgivning särskilt analyseras. Generellt gäller att ett sammanhängande område ska ha liknande färgsättning, men att det kan variera mellan de olika bostadsområdena för att ge en egen identitet till delområdet. Dock ska starka avvikande färger undvikas helt, dova jordtoner är att föredra tillsammans med matta materialval.
- Gestaltningsprogrammet bör också ange riktlinjer för hustyper, markbehandling, placering samt mötet mellan tomtmarken och angränsande tomtmark samt allmän platsmark.
- Vid användande av egenskapsbestämmelser för utformning av ny bebyggelse (f) ska dessa hållas så generella som möjligt och inte reglera mer än nödvändigt. Stöd för bestämmelsen ska finnas i ett gestaltningsprogram där även råd för genomförande till exploitören kan utvecklas.
- Inom bostadsområden ska markerade områden för friyta med gröna inslag ("släpp" med skog, natur eller motsvarande) finnas. Befintliga träd ska i den mån det är möjligt bevaras i syfte att främja rumsbildningar inom kvarter samt bibehålla natur- och upplevelsevärden inom områdena.
- I detaljplanen ska säkerställas att naturliga nivåskillnader i landskapet i största möjliga mån bevaras och att inte omfattande sprängningsarbeten görs (med stöd ur gestaltningsprogrammet). Detta går att göra exempelvis genom att höjdbestämma gator och vägar. Syftet är att området ska vara trivsamt även sommartid när inte marken är snötäckt.
- I detaljplanen ska framgå om souterräng och vind får anordnas eller ej.

Reglering av fastighetsstorlek och exploateringsgrad

- Lämplig nivå för exploateringsgrad i området är cirka 25 % byggnadsarea (BYA) av respektive fastighet (avser friliggande en- och tvåbostadshus). Exploateringsgraden kan variera något beroende på platsens förutsättningar men begränsningen syftar till att skapa plats för parkering, snöhantering, bygglovsfria komplementbyggnader och liknande bostadsanknutna funktioner. Viktigt att tänka på är att byggnader och nämnda funktioner ska kunna rymmas på tomten även inom kuperade tomter, utan att mötet med intilliggande tomter och allmän platsmark (gator, naturmark) blir alltför skarpt. Branta slänter och höga stödmurar ska därför undvikas.
- Vid analys och reglering av exploateringsgrad ska även höjd tas för behov av komplementbyggnader, (som Attefallshus eller friggebod) parkering (riktvärde 1 parkeringsplats per 4 bäddar) och snöupplag.
- Placering av komplementbyggnader bör bestämmas till som närmast 2 meter från fastighetsgräns.
- Vid detaljplanering av bostadsområden ska alltid antas att avstyckning till enskilda tomter kan komma att bli aktuellt vid genomförande.
- I detaljplanen ska byggnadshöjd regleras, inte våningar.

Övrigt

- System för fördröjning och rening/sedimentation av dagvatten ska finnas och säkerställas i kommande detaljplaner. Detta i syfte att skapa förutsättningar för en hållbar dagvattenlösning och i förlängningen främja miljö kvalitetsnormer för vatten samt värden kopplade till Natura 2000 (Klarälven).
- Generella planbestämmelser om gemensamhetsanläggningar, ledningsdragningar och infarter ska undvikas. Detaljplaneringen ska ske parallellt med förprojektering eller principskisser och anvisningar av områdets tomtmark, gator, ledningar och allmänna ytor i syfte att kunna reglera utformningen och rättigheter/skyldigheter inom aktuell detaljplan.
- Släpp inom detaljplanens kvartersmark (för exempelvis gående/skidåkande, skotertrafik, snöupplag, ledningsdragningar m m) ska säkerställas genom planhandlingarna och/eller avtal.
- NATUR-mark ska som regel planläggas med enskilt huvudmannskap.

Utvecklingsområden

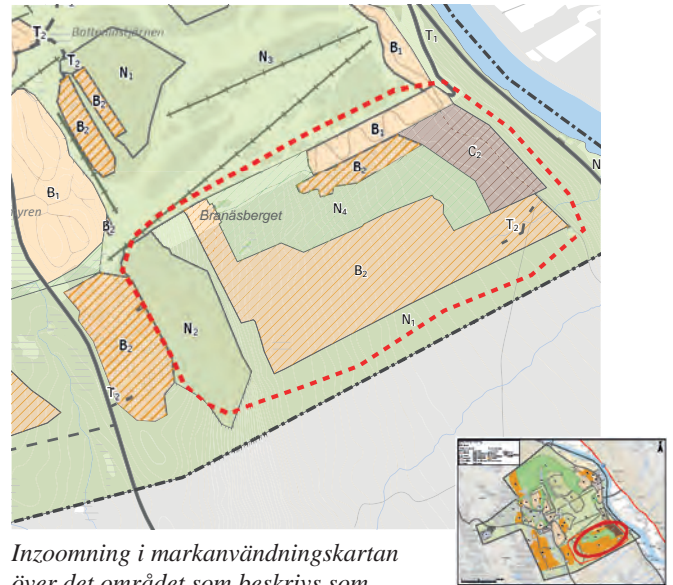
I markanvändningskartan (karta 2) redovisas översiktligt nuvarande och tänkt mark- och vattenanvändning inom Branäsområdet fram till 2040. Områdena där en förändring av dagens markanvändning kan ses presenteras närmare under detta avsnitt.

BRANÄS SYD

Utvecklingen av Branäsområdets södra del är idag delvis påbörjad genom den pågående utbyggnationen av Mattestorp och en stor potential finns i att expandera anläggningen i denna riktning. I takt med att både bostäder och pister utvecklas i söder ses behov av att tillskapa ytterligare en centrumkärna inom området som kompletterar befintliga centrum i dalen och på toppen. Den nya centrumkärnan tillsammans med en utbyggnad av nya nedfarter och liftsystem bidrar till att skapa förutsättningar för en bilfri vistelse i området. De nya bostäderna kan i hög grad ges ski in/ski out-lägen och bil behöver inte användas för exempelvis hyra av utrustning eller annan gästservice.

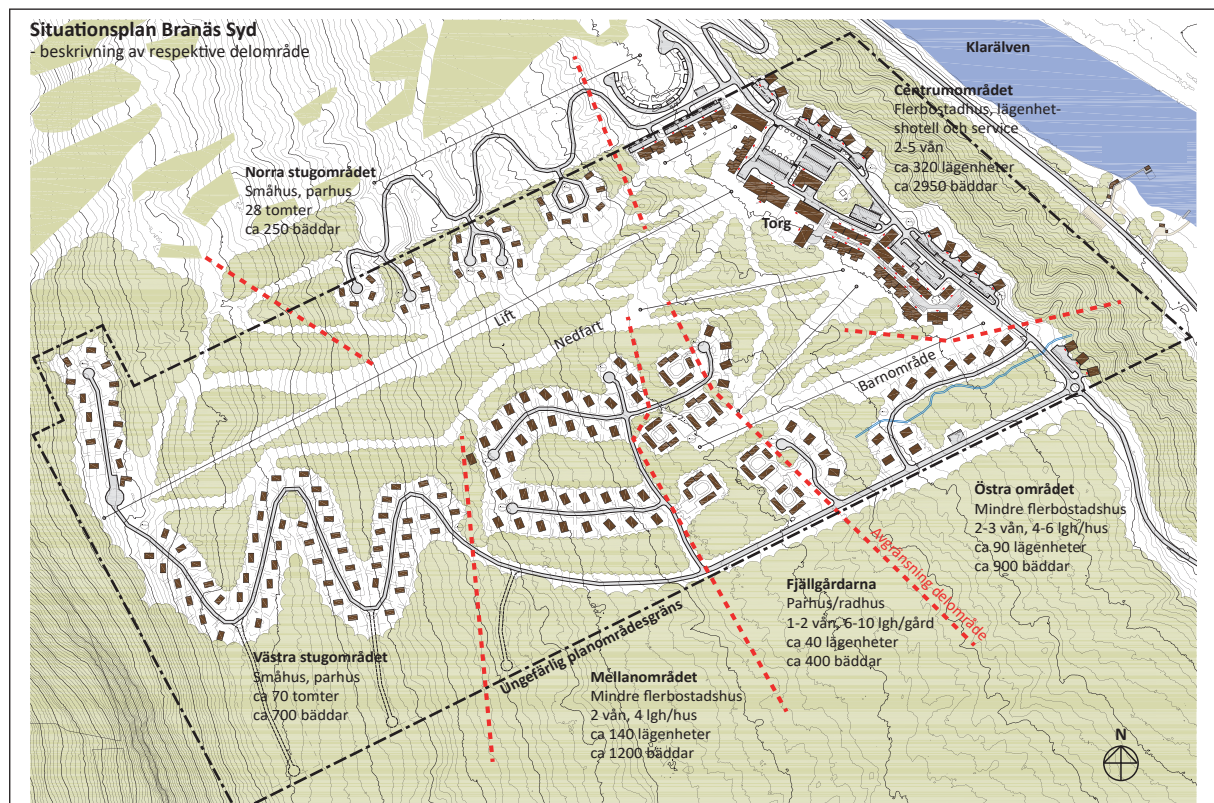
Områdets förutsättningar

Inom området finns idag relativt brant sluttande skogsmark och ett bostadsområde som är under

Inzoomning i markanvändningskartan över det område som beskrivs som Branäs syd (röd streckad markering). Se markanvändningskartan i sin helhet som bilaga till denna plan

Nedan: Skiss över Branäs syd, Murman
Arkitekter. Arbetsmaterial april 2021.

utbyggnad längs med serpentinvägen i norr. Kända utmaningar med ras och skred finns i närheten av området och vid utbyggnad behöver stabilitet och avrinningsförhållanden utredas.

Inom västra delen av utvecklingsområdet finns ett brantare parti med mycket höga naturvärden. I samband med denna fördjupning av översiktsplanen har området inventerats och avgränsats i *PM Naturmiljö FÖP Branäs* (2020-01-29).

För att området ska kunna utvecklas krävs investering i nya överföringsledning för VA.

Områdets potential

Det bedöms inom området finnas goda förutsättningar för utveckling av bostäder samt lift- och skidområde som kan möta den starka utveckling som Branäsområdet nu befinner sig i. Inom området finns möjlighet att skapa delområden med olika innehåll, täthet och bebyggelse typer samt en variation av bostäder. Utveckling av centrumfunktioner med högre täthet och exploateringsgrad bedöms lämpliga i dalen. Byggnation bör ske med möjlighet till ski in/ski out i så stor utsträckning som möjligt. Skapande av ett gång- och cykelstråk för användning av området sommartid bör prioriteras. Detta för att skapa en bättre tillgänglighet mellan olika målpunkter inom Branäsområdet och bidra till en ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. I anslutning till Klarälvens strand i dalen bedöms det finnas särskilt goda förutsättningar för utveckling av året-runt-aktiviteter kopplat till älven, genom t.ex. fiske, bad och paddling. Det finns inget LIS-område föreslaget för området invid älven, varför det finns begränsningar för vad som går att åstadkomma inom ett sådant område innan särskilda skäl för dispens från strandskyddet finns.

Skog och annan värdefull natur ska sparas och integreras inom både pistområden såväl som inom bostads-/stugområden. Både vegetation och hela naturområden bör sparas för möjligheten att kunna skapa miljöer som är attraktiva, både för boende och besökare. Det kan även bidra till en hållbar dagvattenhantering, minskad erosionsrisk och en minimerad påverkan på värdefull natur.

Riktlinjer för utveckling

Följande frågor är särskilt viktiga att lyfta in vid utveckling inom området. I övrigt ska "riktlinjer för detaljplanering inom Branäs" på sidan 33 tillämpas.

- En detaljerad studie av utbyggnad av boendeområden och liftar ska ske i samband med detaljplanering utifrån ett helhetsperspektiv för hela området, inklusive centrumdelen. Detta för att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling av området som helhet redan från början.
- Pistområden ska utvecklas med stor hänsyn till skog och vegetation där områden (klungor och ridåer) med skog ska integreras i utformningen av nya nedfarter i syfte att dela upp landskapsrummet i mindre rum och stråk.
- Dagvatten ska utredas och en systemlösning säkerställas i detaljplan. Sedimentationsåtgärder behövs för att motverka grumling i Klarälven och värden kopplade till Natura 2000.

Parkeringslösningar

- Parkeringslösningar ska lösas inom egen tomt eller med gemensamma parkeringslösningar för par- eller flerfamiljshus.
- Parkeringslösningar ska anpassas till terrängen givna nivåskillnader och landskapsbilden.
- I centrum i dalen kan större parkeringsytor anläggas, gärna i kombination med parkeringsgarage och carportlösningar.

Naturvärden

- Branten med mycket höga naturvärden väster om området får ej påverkas negativt och skyltning eller annan markering i landskapet för det värdefulla området ska finnas både under byggtid och vid färdigt område.
- Naturlig tillrinning av dagvatten till skogs- och naturområden ska värnas, för att säkerställa goda hydrologiska förhållanden för träd och övrig vegetation.